НҰРА

Еженедельная газета Нуринского района

№ 20 (4681)
СУББОТА,
19 мая
2001 года

Газета издается с 1 мая 1963 года — ГАЗЕТА ВЫХОДИТ НА КАЗАХСКОМ И РУССКОМ ЯЗЫКАХ — ЦЕНА ДОГОВОРНАЯ

АУЫЛ ӘКІМІ: ОНЫҢ ІС-ҚИМЫЛЫ ҚАНДАЙ?

ӘЛЕУМЕТТІК ЖАҒДАЙ ЖАҚСАРА ТҮСТІ

Балықтыкөл Нұра өңірінің ең шалғай жатқан ауылдарының бірі. Кезінде ақтылы қой өрбітіп, өрелі істерімен көзге түскен шаруашылық жалпыға бірдей экономикалық дағдарыстан тыс қалмады. Жекешеленудің солақай саясаты кеселін балықтыкөлдіктер де аз тартпады. Бірақ, өзі тектес қайсыбір шаруашылықтар сияқты тоқтаусыз құлдырауға бұлар дер кезінде ықпалды амалдар құра білді. Бастан асқан қиындықтарға белгілі күш, белді қару-бас бірлікті біліктілікпен қарсы қойды. Оған елім, жерім деп намысын түйген, белді бекем буып мұрындық болған Бабай Нұрмақұлы Қалиев пен Нұралы Өмірқожаұлы Намысов сынды іскер, ой-өрісі кең, білімді азаматтар себепкер болды. Бүгін біз осылардың соңғысын әңгімеге тартып, балықтыкөлдіктердің қазіргі тұрмыс-тіршілігі, оларға жасалынып отырған қамқорлық аясына, қолдау-көмек барысына тоқталмақпыз.

- Өткен қыс ерекшеліктері , оның қаһарлы қыспағы әліде көз алдымызда. Ал тау қойнауын көмкерген жел өтіндегі Балықтыкөл ауылы оның сындарлы сәтін, қиын-қыстау кезеңін басқалардан гөрі көбірек көтергені, айтпасада түсінікті. Оны бастан өткерген ауыл адамдарының бүгінгі хал-ахуалы қандай? Ертеңгі күнгі тіршілік түйткілдері ше? Міне, осы түсінікте, Нұралы Өмірқожаұлы, селолық округ тарапынан атқарылған және атқарылып жатқан іс-қимылдарды ашып, әңгімелеп берсеңіз.

- Дұрыс айтасыз, биылғы қыс ауыл адамдарына үлкен сын болды, өте ауыр тиді. Ол болжамдық есептен тыс қыруар шығынға батырды. Бір ғана шағын "Мерей" шаруа қожалығына қараған ауыл күрделі сәттерді басынан өткерді. Бұл жерде, шаруа қожалығының басшысы Бабай Нұрмақұлының жерлестеріне деген сүйіспеншілік мерейі, бойындағы күш-қайраты, кәсіби қабылеті болмаса, үлкен жермен: аудан, облыстан хабар-ошарсыз жоталанған қалың қардың темір құрсауында қалар ма едік бәлкім?! Иншалла, міне, қиын қыстың қаһары да қайтып, көптен күткен көктем де келіп жетті. Еңсеміз көтеріліп, көңіліміз жадырап сала берді. Әрине, мұның негізі бірлік пен ынтымақтастық арқылы қаланарына дау жоқ. Иә, бір-бірімізге деген ниетіміз түзу болып, қиыншылықты бірігіп жеңе білсек, бізге ауа райының да, заманның да қыспағы бата қоймас. Балықтыкөл ауылы өзінің әлі жер бетінде бар, тіршілігі де жүріп жатқанын жоғарыдай қасиеттерімен баршаға паш етіп келеді. Сайып келгенде, үлкеніміз жөн сілтесе, кішіміз оны дұрыс қабылдап, шаруаға бел шешіп, белсене кіріссе, бізге қандай қиындық төтеп береді. Дана халқымыз былай дейді: "Уайым түбі тұңғыйық, түсерсің де кетерсің, тәуекел түбі-жел қайық, өтерсің де кетерсің", Яғни заманның қиыншылығына мойымай, қолдан көмегін аямай бейнетті бірге көтерісіп, азаматтық таныта білген ауыл адамдарына рахметімді айтып, бас иігім келеді.

2000 жылы тұрғындар саны 820 жетсе, биыл бір шама кеміп 710 болды. Оған себеп жекешеленіп кеткен бұрнағы бөлімше Қоскопа аулының адамдарының қопарыла көшуінде жатыр. Балықтыкөлде қазір 110 үй, немесе 131 жанұя бар. Осының тек 18 бен 29 аралығындағысы 177-і. Және өкінішке қарай, бұлар жұмыссыз жастар. Ал жұмысқа жарамды 16 мен 63 жас аралығындар саны 340-ты құрайды. Мұның зейнеткерлер санатына 43-і жатса, 10—ны асыраушысын жоғалтқан, 11-і әрқилы түрдегі мүгедектер. Бүгінгі таңда еңбекпен қамтамасыз етілгендері 136-ы. Оның 86-сы "Мерей" шаруа қожалығында істейді. Сондай-ақ 4 отбасы сауда-саттықпен шұғылданады. Негізінде ауылымызда жағдайы мүлдем нашар жанұя жоқ. Әрине, ол малдың арқасы, оны ұстауға жағдай жасап отырған шаруа қожалығының көмегіне байланысты. Осының арқасында кейінде келіп қоныс тепкен ағайындар да тұрақтап, тұрмыс-тіршілігін біршама түзеп қалды. Олардың жалпы саны 30 десек, 6-ы жұмыспен қамтылған, 12-сі мектеп жасындағы жасөспірімдер. Жағдайы төмен отбасылары ерекше назарда. Оларға шаруа қожалығы тарапынан ақшалай-заттай қосымша көмек те жасалынып жатады. Сонымен қатар ауылымызда қайсыбір жердегідей ауыз су тапшылығы да жоқ. Бас-аяғы тұрғындар 40 құдықтан сусындайды десек, оның 3-і скважина. Монша мәселесі де өзінше шешімін тапқан. Ауылда бүгінде 40-қа тарта жекеменшік монша жұмыс істеп тұр. Ал 35 отбасы телефон нүктесін ұстап отырса, рухани азық газет-журналдар жаздыртып, жаңалықтан, аудан, облыс өмірінен тыс қалмауды көздеуші көрегендік иелері де баршылық. Мысалы, "Орталық Қазақстан" газетін 30-ға, ал "Нұраны" - 20-ға тарта адам жаздырып алады. Сонымен бірге "Индустриальная Караганда", "Жас алаш", "Ұлан" тағы тағылары бар.

- Әлгінде санын өзіңіз атап өтіңіз, басы бос жастар аз емес екен. Сонда бұлар өзді-өзімен бе, әлде спортпен, басқа шаралармен қамтылған ба? Айтайын деп отырғаным, Нұралы Өмірқожаұлы, тәртіп жағы қандай деңгейде, ұрлық-қарлық бар ма? Осыларды да аша кетсеңіз.

- Әділі керек, тәртіп жағын жоқ деуге келмейді. Себебі ауылда тәртіп бұзушылыққа қарсы күрес тұрақты және пайымды жүргізіледі. Сарбаздарымыз, ал олар сол жастар қатарынан, кешкілік уақыт кезекшілікке шығады. Айта кеткенім жөн болар, бізде, халықтың санының аздығына байланысты, бекітілген учаскелік инспектор жоқ. Ал жастардың бос уақытын өткізу мәселесі өз шешімін біртіндеп тауып келеді. Мысалы, кешкі мезгілде спортқұмарлар үшін көптеген үйірмелер есігін ашады, би өнеріне бейімдерге дискотека тағы бар. Осының бәрінде жетекшілік ететін жауапкер адам бар. Боса-моса сарбаздар тобы, олар да жіті бақылауына ұстайды. Яғни, өздерін өздері басқару жүйесі іске қосылған. Осыдан да әзірше атап айтатындай тәртіп бұзушылық орын алып көрген емес. Тек, өкінішке қарай, ұрлық жағы, сирек те болса, кездесіп тұр. Жуырда бір үйден екі қой, екінші үйден-ұн ұрланды. Милицияға хабар берілген, бірақ ұрылар әлі табылған жоқ. Әрине, сырттан келген жау емес, бұл ішкі былық. Алақандай ауылда бір-бірімізге қастық жасағанымыз өте ұят жәйт. "Бір қарын майды, бір құмалақ шірітеді" демекші, арсыз көрлақаттың ісі бұл. Әлі-ақ әйгіленер оның құнсыз есімі...

- Ал, негізгі мәдениет ошақтары ше, олар жұмыс істей ме?

- Бұдан біраз уақыт бұрын клуб жабылып қалған еді. 2000 жыл - Мәдениетті қолдау жылы деп жариялану ауыл мәдениетін қайта қолға алуға себін тигізді. Бұған бел шешіп араласқан бізде де азаматтар бар. Мінекей, солардың көмегімен қазір ауылдың мәдени ошақтары жанданып келеді деуге болады. Мәселен көркемөнерпаздар үйірмесіне қатысушылардың, әуелі ауыларалық сонан кейін аудандық байқауда абыройға ие боп оралуы осының айғағы болса керек.

- "Жақсы сөз, жарым ырыс" - дейді. Мына бұрнағы кеңшар кеңсесі ішінде бірде-бір бөлме бос қалмады дегендей жылы лебізді ауылдастарыңыздан естідік. Бұл жөнінде не айта аласыз?

- Иә, былтыр "Мерей" шаруашылығы басқа ғимаратқа кеңсе ауыстырды. Содан бұрынғысы бос қалды. Қолынан іс келетін ауыл азаматтарының арқасында оның ішіне біраз өзгерістер енгіздік: акт залы, күрес залы, банкет залы, кітапхана, карта ойнайтын бөлме, музыкалық дәріс алатын бөлмелер. Жақында екі іс мәшинасын сатып әкелдік. Оларды соңғы бос тұрған бөлмеге жабдықтап, спорт инвентарын тігуге, ауылдастар тапсырысын орындауға пайдаланамыз. Айта кетуім керек шығар, осының бәріне жұмсалып жатқан қаражат, негізінен, өз қалтамыздан, жалақы есебінен шығарылады. Әрине, "Мерей" шаруа қожалығы бұл жерде де жәрдемсіз емес, елеулі үлесін қосып келеді. Сөз жоқ, осындай іс-шаралар тұрғындардың мәдени өмірін көркейтіп, еңсесін көтереді. Осы жуырда өткізілген дүбірлі Наурыз мейрамы соның куәсі. Оған мектеп жасына жетпеген сәбиден бастап, еңкейген қарттарымызға дейін белсене араласты. Алда тәуелсіздігіміздің 10 жылдық мерейтойы тұр. Осы қарқынымызбен ілгерілей білсек, болашақ өміріміз тіптен жарқын болатыны сөзсіз. 2030 жылға дейінгі ұзақ мерзімдік бағдарламада көрсетілген іс-шаралар ол үшін жалғасын тауып, жүзеге асырыла беруі керек. Оған үкіметіміз де қолдан келген көмегін беріп, әлеуметтік жағдайды жақсартуға жіті көңіл бөліп келеді. Қалайда, қазіргі тұрмыс деңгейіміз осыдан 2-3 жылғыдан анағұрлым жоғары екендігіне ешкім де дауласа алмайды. Менің өз пікірімше, еті тірі ерінбейтін еңбекқор адамды заман қыспағы, рыноктік қатынас ширатып дамыта түседі, тәжірибесін молайтып, бойындағы қабылетін қоғам игілігіне жұмсауға итермелейді.

- Нұралы Өмірқожаұлы, әр отбасының жекеменшігі туралы жоғарыда қысқаша айтылып өтті. Бірақ, осы тақырыпқа қайтып оралғанды жөн көріп отырмын. Сіз қалай көресіз?

- Жөн. Қазіргі жаппай жұмыссыздық кезінде әр отбасының бірден-бір тіршілік көзі осы жекеменшік малы. Сол себепті оның сақталуы, өсуі жемшөп қорына, молшылығына байланысты. Ал мұны қатал қадағалап отыру біздің маңызды міндетіміз боп табылады. Одан қалды малдың жазғы бағым күтімі тағы бар. Ауылда көктем күшіне кіріп, жер кеңи екі табын ұйымдастырылады. Оларға екі-екіден төрт адам-бақташы бөлінеді. Табындағы малдардың жайылым-суаты және де олардың мезгілінде өргізіліп, кешкілік айдап әкелінуі күнделікті бақылауда болады. Осыдан да болар, табыннан мал жоғалды деген бізде болып көрген емес. Жылқы бағу да тап осылайша ұйымдастырылады. Балықтыкөлде 894 ірі қара, 972 жылқы, 2071-қой және ешкі есепте тіркеулі. Әзірше мал ішінде ешбір ауру тіркелген жоқ. Бәлкім ол мал дәрігерінің кәсіби міндетін адал атқаруынан болар. Дана халқымыз "бірінші байлық-денсаулық" дейді. Дау жоқ, күнделікті күнкөріс күйбеңі ішінде тұрғындардың тұрмыс дәрежесі жоғары болуы ерекше орын алады. Ауылда шағын дегенімен алғашқы тиісті көмек көрсете алатын медициналық пункт бар. Онда жоғары жауапкершілік талабына сай кәсіби міндетін мінсіз атқаратын медициналық қызметкерлер де бар. Қысқасы тұрғындардың әлахуалын арттырып, денсаулығын нығайтуға жіті көңіл бөлініп, тұрақты бақылауға алынған.

- Сіздерде орта мектеп жұмыс істеп тұр. Жәге оқушылардың да, оқытушылардың да әредік игі істері аталып, аудан бойынша жылы лебізге де ие болып жүр. Мектеп жөніндегі өз пікіріңізді естіп білсек.

- Әлеуметтік өмірдің бір тармағы ол, ұрпақ тәрбиесі. Ал онымен тікелей шұғылданып, тұрақты жүзеге асырушы мұғалімдер ұжымы. Олардың жаман аталмау себебі, шәкірттерінің сапалы білім, саналы тәрбие танытуы жалпы мектепке жасалынып отырған жан-жақты қамқорлық аясына саяды. Айталық, ұстаздарға бірінғай творчестволық шабытпен толыққанды қызмет жасауына барынша жағдай жасалынған. Боса-моса ғимаратын жылма-жылға жөндеуден өткізу, жаңа талап тұрғысынан жабдықтау, сыныпаралық жарыстар ұйымдастыру тағы-тағылары тағы бар. Айтпақшыдай, компьютер сыныбы ауданда алғашқы боп бізде ашылып, қазір ол оқушылардың сүйікті сабағына айналған. Одан қалды ұлттық өнерді, әдеп-ғұрыпты жастар бойына сіңіру, спортқа кең өріс беру жолдары материалдық жағынан үлкен қолдау тауып келеді. Жазғы каникул кезінде мектеп жанынан еңбек лагері ашылып, жеткіншектерді пайдалы еңбекке баулу да дұрыс жолға қойылған. Қорыта айтсақ, мұғалімдер де, олардың шәкірттері де күнделікті қамқорлық аясына алынған және бұдан былай да бұл маңызды салаға көмек қолдауды аямай жасауға тырысамыз.

- Күнделікті тіршілікте кейде біз өзімізге қайырым жасаған адамға алғыс айтуды да ұмытып кетеміз. Әрине, шын ниетпен істелген жақсылық ұрандатып, дабылдатып істелмейді, көбіне байқаусыз істеледі. Айтайын деп отырғаным тағы да "Мерей" шаруашылығы, оны басқарып жүрген абзал азамат Бабай Нұрмақұлы Қалиев, оның ауылдастарына жасап отырған шексіз қамқорлығы, парасаттылық өнегесі. Мен оған: "Мерейің" қашанда атыңа сай бағаланып, ел аузынан түспесін, соған қызмет етсін, жаңа ғасырға жасалынып отырған қадамың қайырлы болып, жыл қайырымы ойлаған ойыңнан шықсын" деген ақ тілегімді шын жүректен жолдаймын!

Иә, бірлік, түсіністік, сыйластық бар жерде табыс та болады. Себебі бұлар адамның ынта ниетін, көңіл-күйін арттыратын белгілі күш, жігеріне жігер, шабытына шабыт қосатын шешуші фактор. Ал осыған бағыштап, қозғаушы, демеуші боп ауылдастарды бір мүддеге - әлеуметтік жағдайдың көтерілуіне жұмылдырып отырған осына екі азамат: Бабай Нұрмақұлы мен Нұралы Өмірқожаұлы. Не керек, Балықтыкөлдің бүгінгі күйі, тыныс-тіршілігі көп жағдайда қазіргі билік басындағы қайсыбіреулерге нағыз ой-түрткі боларлықтай. Әрине, әлі де ауыл болып бірігіп атқарар іс мұнда аз емес. Дегенмен балықтыкөлдіктердің ұйымдастыру іскерлігі, басқару біліктілігі осы тектес көптеген ауылға, кішігірім шаруа қожалықтарына өнеге тұтарлық мектеп екеніне дау жоқ.

Боташ БЕКМАҒАМБЕТОВ,
Балықтыкөл ауылы.

ЧТОБЫ ДЕТИ С РАДОСТЬЮ ШЛИ В ШКОЛУ

Для нас, современных педагогов, профессионализм учительский не в том, чтобы "дать" урок , где учитель покажет, как он хорошо знает свой предмет (как будто можно быть учителем, не обладая этим), как он "владеет" классом, как решает свои три педагогические задачи. Не отрицая определенных постулатов традиционной педагогики, полагаю, что учительские задачи гораздо дифференцированнее, утонченнее. Мое твердое убеждение — каждый урок должен содержать элемент неожиданности для детей. Что необходимо для каждого учителя ? Как сделать так, чтобы дети с радостью шли в школу? Как сделать так, чтобы самый слабый ученик мог учиться без душевного надрыва?

Амирбекова Рита Рахимовна — учительница начальных классов. Окончив Саранское педагогическое училище, вернулась в родное село и вот уже пятый год работает в Каройской средней школе. Педагогический опыт этой учительницы обобщается в нашей школе, потому что она вот уже третий год работает по учебникам нового поколения. В своем третьем классе уроки молодая учительница проводит интересно. На каждом уроке ею используется материал, способствующий повышению эффективности учебного процесса, систематически ведется работа по развитию устной и письменной речи учащихся. На уроках русского языка и математики любые упражнения и задания проводятся в игровой форме. Дети очень любят игру "Волейбол", "Теннис", "Разложи вкусные слова по вазам", "Загони машину в нужный гараж" (по математике), на уроках казахского языка ребята учатся составлять диалоги и кроссворды на различные темы.

Большое внимание Рита Рахимовна уделяет творческим работам учащихся. На уроках по познанию мира ученики готовят доклады, рефераты. С большим интересом и увлечением ребята пишут сочинения, письма, учатся подписывать открытки с поздравлениями друг другу. А как они любят сочинять сказки! Слушая их сочинительства удивляешься, до чего богата фантазия у этих ребятишек! Сочиняя сказочные сюжеты, дети учатся логике изложения, упорядочивается их речь, становится красочнее, эмоциональнее. Дети сами преображаются.

Такие методы работы помогают подняться над обыденностью , побуждают к творчеству. А еще это так помогает "прочитывать" характеры ребятишек. Особенно любят ученики Риты Рахимовны отвечать на вопросы тестов, которые она использует по всем предметам. И как они рады, горды, получая свои "пятерки" и "четверки".

Наблюдая за работой учительницы с детьми, видишь, что даже самые слабые учащиеся тянут ручонки, глаза их светятся жаждой, пусть маленького , но открытия. Каждый благодаря ей чувствует: "И я могу!". Дети учатся мыслить , анализировать, что немаловажно для нашей работы. А наблюдая за отношениями между учительницей и детьми, лишний раз убеждаешься, что современные ориентации "Учитель-Ученик" окончательно утвердились в качественно ином соотношении: "Ученик-Ученик". Рите Рахимовне близки идеи сотрудничества учителя с учениками.

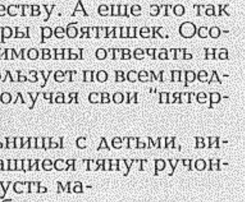

Рита Рахимовна — энергичная, любящая и знающая свое дело учительница. Она очень хорошо вяжет, прекрасно шьет, на уроках труда дети изготавливают оригинальные и очень красивые поделки. Несмотря на небольшой стаж работы, Рита Рахимовна является в своей школе наставником и помощником своим коллегам — начинающим работу молодым учителям. Детишки очень любят свою учительницу и с большой радостью каждый день спешат в школу.

Г. Аубакирова,
учительница русского языка и литературы, с. Карой.

На снимке: Рита Рахимовна со своим классом.

СЕЛЬСКИЙ АКИМАТ: ЛЕТНИЕ ЗАБОТЫ

Посланиям Президента — деловой ответ

В юбилейном году, как подчеркнул глава государства, центральной фигурой должен стать простой человек. Безусловно, чтобы понять, что это означает, надо вникнуть в глубину сказанного, осмыслить содержание, казалось бы, простых на первый взгляд слов. И тогда всплывут в полном объеме неординарные проблемы простого человека, в так называемых многосложных социальных вопросах бытия. Конечно, не секрет, что в наше непростое время не везде они находят полное разрешение, следовательно, отвечают духу времени, тем требованиям, которые ставит Президент РК. Но сегодня разговор о положительной стороне проблемы. О том, как это делается и участвуется, рассказывает аким Шахтерского сельского округа Амантай Балмагамбетов.

ДОСЬЕ НА АКИМА СЕЛЬСКОГО ОКРУГА

Амантай Уксукбаевич Балмагамбетов. Уроженец г. Акмолы Целиноградской области. 10 классов окончил в Шахтерской СШ. После Мичуринского совхоза -техникума трудовую биографию начал здесь же механиком-контролером. В 1974 году возглавил прославленную комсомольско-молодежную бригаду № 1. За ратный труд награжден орденами Трудового Красного Знамени, "Знак Почета" и многими медалями. Является лауреатом Госпремии Каз. ССР, занесен в Почетную книгу республики, с 1997 года работает акимом сельского округа.

- Шахтерцы, овеянные немеркнувшей славой эпохи освоения целинных и залежных земель, по сегодняшний день верны традициям старшего поколения, достойно продолжают и приумножают их достижения. В том, что кадры — поистине золотой фонд, решающая сила, особо показало, подчеркнуло суровое время минувших лихолетий. Не дрогнули, не побоялись разрушительных ошибок передела и ломки всего и вся. Выстояли, а затем пошли понемногу на поправку. Потому что помогали плечо друга, локоть единомышленников, вера в результаты коллективного труда. А главное, вера в лидера, в его умение, деловитость и волю. Не для бахвальства, а как аким сельского округа скажу, что повезло нам с директором. Сегодня шахтерцы не могут даже представить на миг другого, на место требовательного, но по-отцовски заботливого Георгия Георгиевича Прокопа. И здесь мы прошли поучительную школу, убедились воочию в том, какую роль играет, особенно в тупиковой ситуации, грамотный умный лидер, умеющий сплотить вокруг себя трудовой люд. И тогда в самые трудные дни для хозяйства директор неизменно заботился в первую очередь о коллективе, его едоспособности.

Потому что, не оживив производство, экономику в целом, нельзя было оказать действенной помощи ветеранам ВОВ и труда, инвалидам и малоимущим, многодетным матерям и т.д. Слава Богу, сегодня шахтерцы, можно сказать, ни в чем не нуждаются. Заслуженные люди и те, кто относится к социально уязвимым, обеспечены во всех отношениях. А работающие регулярно и в свое время получают заработную плату по усмотрению. То есть или деньгами или товаром по заявлению. Однако человек сыт не только хлебом насущным. У него немало других потребностей. Для этих целей в течение последних двух лет отремонтировали и дали новый импульс таким культурным объектам, как ДК, спорткомплекс, библиотека и т.д. Организованно и широко отмечаются все календарные праздники. Особенно Новый год, 8 Марта, Наурыз и другие. Например, первый Наурыз XXI века, который отмечался недавно, стал самым впечатляющим и массовым. Вообще он давно завоевал сердца шахтерцев и проходит как настоящее народное гулянье. Благо, хозяйство ежегодно выделяет огромную сумму денег на покупку широкого ассортимента стимулирующих призов, где разыгрывается даже дорогостоящий цветной телевизор.

Уже не первый год мы серьезно занимаемся наведением порядка в родном селе. К слову, его ландшафт очень своеобразный и требует геодезических знаний. Я могу похвастаться тем, что еще в прошлом году почти полностью завершили одно из трудных мероприятий, каким является очистка дворов от многолетних нечистот. Радует то, что люди вернулись к изначальному пониманию того, что содержать собственный двор в чистоте — веление жизни, а не только времени и сантребований. Эти работы у нас продолжатся и дальше, но после того как пройдут весенне-полевые работы. Я уверен в том, что на второй же день после сева директор сам пригласит, чтобы вручить график выставления техники и ответственных за конкретные участки.

Лето для акимата, да и для всех сельчан пора ответственная, горячая. Потому что это время отдыха, время огородов — выращивания овощей и фруктов, картофеля, самого трудоемкого из культур. Хотя здесь я никаких проблем не вижу, за исключением первого. Потому что в минувшем году хозяйство затратило огромную сумму, чтобы провести капитальный ремонт и реконструкцию внутренней водопроводной сети. Теперь — даже в самый пик полива в достатке подается живительная влага. Другое дело с отдыхом и, в частности, детским. Правда, акимат уже неоднократно разговаривал с педагогическим коллективом, чтобы летние каникулы школьников организовать разумно, интересно и полезно для учащихся. В местной СШ немало преданных своему делу энтузиастов, силами которых, думается, так и сделаем. Следует добавить, что проблемам подрастающего поколения, в целом школы руководство хозяйства уделяет первостепенное внимание. Достаточно сказать, что уже не первый год учащиеся питаются бесплатно, а учителям оказываются все те услуги, что и членам ПК. Кроме всего, ежегодный текущий ремонт производится тоже за счет хозяйства. Всячески горячо поддерживаются школьные культурно-спортивные мероприятия. Чего стоит только один спорткомплекс, оборудованный всем необходимым. В связи с этим я с гордостью могу подчеркнуть, что многое делается из посланий главы государства к 10-летию Независимости РК и работа эта продолжается. Особенно в части проведения на селе оздоровительно-спортивных мероприятий. В то же время понимаем, что это вопросы не одного дня, а являются долгосрочными. Поэтому впереди еще немало задач, над которыми будем работать последовательно и неуклонно. Мы говорим: "Посланиям Президента — деловой ответ". Все приоритетные вопросы, указанные в них, под силу шахтерцам.

За последние несколько лет административный центр самого крупного зерносеющего хозяйства в степной Нуре — ПК "Шахтерское" заметно изменил свой облик: стал чистым, современным. Сегодня сюда приезжают посмотреть многие из ближних и дальних хозяйств. Однако прописаться в Шахтере не так уж просто. Даже близкие знакомые директора не скрывают своей "обиды". "Ишь, столицей стал, близко не подпускает!" — поговаривают они. Столица не столица, а становится Шахтер современным культурным центром, куда и зимой и летом спешат деловые люди области, Астаны, даже из соседней России. Да и сама жизнь требует того, чтобы порядок начинался с родного очага, поселка, села, чтобы новое поколение росло и формировалось в современных цивилизованных условиях. Это пора понять коллегам Амантая Балмагамбетова и взяться за дело по-настоящему.

Боташ БЕКМАГАМБЕТОВ,
село Шахтерское.

На снимке : аким сельского округа Амантай Балмагамбетов.
Фото Н. Лобачева.

СПОРТИВНЫЕ ДОСТИЖЕНИЯ — 10-ЛЕТИЮ НЕЗАВИСИМОСТИ РК

ЕСЛИ ХОЧЕШЬ БЫТЬ ЗДОРОВЫМ...

"Государственная программа предусматривает основные направления развития физкультурно-оздоровительной и спортивно-массовой работы как средства формирования здорового образа жизни, трудовой реабилитации, активного долголетия, повышения занятости детей, подростков и молодежи в спортивных секциях с целью профилактики правонарушений, а также программно-методическое обеспечение процессов физического воспитания, подготовки спортивного резерва и спортсменов высокого класса, способных достойно представлять Казахстан на международной спортивной арене".

(из раздела "Основные направления развития физической культуры и спорта" Госпрограммы развития физкультуры и спорта в РК на 2001-2005 годы).

Воскресенье, 15 апреля . С утра погода ничего приятного не предвещала. Усиливался ветер, временами превращаясь в настоящую бурю, осыпал прохожих песком и мусором. Те, кто попадал в полосу шквального ветра, теряли даже направление движения. Тем более удивляло то, с какой настойчивостью активно собиралась спортивная молодежь административного центра степной Нуры. Да так, что к 11-00, то есть условленному времени построения команд, все были в сборе.

— 8 команд, самых известных и достойных не только в Киевке, а далеко за ее пределами, сегодня проводят ответственную встречу, вернее, спортивные состязания по волейболу, посвященные юбилею Независимости РК,— поясняет хозяин спортплощадки, директор Киевской СШ №3 Сайран Сагимбеков. - Это их первая встреча, и она будет продолжаться до 27 мая, до дня подведения окончательных итогов, каждое воскресенье. Спортивная молодежь Киевки давно вела разговор о проведении подобного рода мероприятий, посвященных 10-летию Независимости РК, под девизом: спортивные достижения –10-летию Независимости Республики Казахстан".

— А кто является инициатором доброго начинания?

— *Юридически — школа.* Но большая заслуга и ветеранов спорта, так называемой команды ветеранов, во главе с их капитаном, неутомимым Даулетом Баяновым. Характерно то, что они представляют подавляющее большинство организаций и предприятий райцентра: А. Чемирисов — Киевское АТП, М. Дайнеко—райтелекоммуникация и т.д. Хотя , к сожалению, есть среди них и безработные, невостребованные, крепкие спортивные парни с различными специальностями. Должен особо подчеркнуть еще об одном активисте спорта, который тоже является инициатором начинания. Это спортивный организатор районной государственной противопожарной службы Дуйсен Мухамеджанов. Кстати, пожарная часть пока единственная организация, которая глубоко осознает то, что значит брать в аренду спортзал СШ. Руководитель пожарной части Фанил Гизатуллин не скрывает того, что при возможности окажет спонсорскую помощь СШ.

Время стремительно приближалось к 11 часам утра. И в спортзале становилось многолюдно, шумно. Нельзя не заметить и того, как любители спорта, на ходу снимая с себя верхнюю одежду, как только вступали на второй этаж, тут же подключались к тем, кто увлеченно занимался разминкой: кто на баскетбольной, а кто на волейбольной площадке. Позже все сошлись вместе и, создав большой круг, занялись беспощадной перетусовкой мяча. Внезапно режет слух резкий трехкратный свисток руководителя. Вмиг утихает шум, и спортсмены занимают покомандные места во всю длину стены, противоположной, защищенным сеткой окнам.

— См-и-и-р-но-о! — подает *команду директор* СШ №3 Сайран Сагимбеков, да так, что на какую-то долю секунды голос его эхом провисает в воздухе.

— Во-о-ль-но-о! — перебивает его тот же голос. Участники соревнования знакомятся с кратким содержанием Положения, разработанного коллегиально, поставленными перед ними целями и задачами, о финансовых расходах, награждениях и т.д. Следует отметить, что соревнования проводятся на коммерческие средства — каждый участник вносит определенную сумму денег, чтобы в итоге команда могла внести 600 тенге. Из этих расчетов и организовано поощрение команд, занявших первые три места. Так, 40% от общей суммы взносов — за 1-е, 20% — за 2-е, 10% — за третье место. Еще 10% выделяется на организационные расходы и 20% — за аренду помещения. А судейская коллегия состоит из числа капитанов команд, участвующих в данных соревнованиях. И еще. Разумно предусмотрена жеребьевка: кто с кем будет встречаться. А она составлена на основе таблицы, взятой из специальной брошюры.

Команд восемь. *Пока до них* доводили краткое содержание Положения, я не переставал вглядываться в лица знакомых парней: волевых, смелых и жизнерадостных. Команда КСШ №2 — капитан Нураш Султанбеков, ДЮСШ — Жанболат Имашев, "Ветераны" — Даулет Баянов, КСШ №3 — Сайран Сагимбеков, сюда же относится и команда "Молодежная", состоящая из числа старшеклассников , РОВД — Кикбай Бекcултанов, ПЧ - Александр Охинько, райсуд — Досымжан Димбаев. И, конечно же, игроки команд, явно спешащие к спортивной схватке, потиранием, успокаивающие нервы, крепких ладоней. Вот что значит заниматься спортом, очищать организм от балласта! А ведь чего греха таить, о некоторых из них еще вчера гуляла нелицеприятная молва... Занятость, занятость, еще раз занятость почему-то ударяли в висок заученные, затасканные сегодня слова. Да, еще было обидно и даже смущало то, как одеты спортивные коллективы. Их разношерстная домашняя одежда сразу бросалась в глаза. Другое дело, любо смотреть на спортсменов ДЮСШ! В новейших и обтянутых по размеру формах, на них приятно смотреть. Это не зарисовочные штрихи журналиста, а досье для серьезного размышления соответствующим власть держащим чиновникам. Тем более это должно обратить их внимание хотя бы потому, что еще не подсохла краска, как говорится, Указа главы государства, по которому многие на ходу и разумно устраняют имевшие место годами пробелы. В этой связи приведу раздел "Финансирование программы" из Госпрограммы развития физкультуры и спорта в РК на 2001-2005 годы:

«Финансирование Государственной программы будет осуществляться за счет средств, предусмотренных в государственном бюджете на развитие физической культуры и спорта с привлечением иных источников, не запрещенных законодательством Республики Казахстан».

Ежегодные объемы финансирования за счет средств государственного бюджета мероприятий, предусмотренных Государственной программой, будут установлены Законом о республиканском бюджете и решениями маслихатов об утверждении местных бюджетов на соответствующий финансовый год.

Да, нуринцам есть над чем подумать, чтобы делом ответить своевременно на Указ Президента. И было бы очень разумно, если начать доброе дело со строительства современного спортивного комплекса в пос. Киевка, с конкретной поддержки команд-инициаторов, действующих самостоятельно, по велению сердца, являющихся ярким примером для подрастающего поколения. Надо бы подумать и о том, не говоря о стадионе, что у нас нет должностного лица, отвечающего в целом по району за состояние физической культуры и спорта!!! Следует напомнить и о том, что Госпрограмма предусматривает также физическое воспитание трудящихся и граждан пожилого возраста: "Следует обеспечить условия для выполнения объемов активных занятий физической культурой и спортом в нерабочее время не менее 3-4,5 часа в неделю...".

Вечерело. Небо обложили темно-свинцовые тучи, которые далеко за горизонтом, сливаясь с землей, нагнетали напряженность: то ударит дождь, то появляются "белые мухи". А игроки, преданные *всецело мячу, пожалуй*, даже не замечали перемены погоды. Команда за командой вступали в спортивное противостояние. Ликовали и многочисленные болельщики и с одной, и с другой стороны. Тем более это их первая встреча, а впереди еще множество таких состязаний. Расходились поздно, но довольные игрой, усталые, но вдохновленные.

Да, если хочешь быть здоровым, то поспеши в спортзал!

Боташ Бекмагамбетов,
КСШ №3 пос. Киевка.

От редакции: в связи с ограниченной возможностью материал печатается с опозданием.

ТӘУЕЛСІЗДІККЕ - 10 ЖЫЛ

Төбеміз көкке жеткендеймiз

Бұл ұстаз шерткен сыр. Қазақстан Жоғары Кенесі 1991 жылы 16 желтоқсанда Қазақстанды тәуелсіз Республика деп жариялады. Екі жүз жылдай патшалық Ресейдің отары, жетпіс жылдан астам Кеңес өкіметінің бұғауында болған Қазақстан егемен ел атанды. Қазақстан тарихына тәуелсіз Қазақстан Республикасының туған күні деп алтын әріптермен жазылды. 16-желтоқсан - Бүкілхалықтық мереке. Қазақстан халкының саны, жерінің көлемі, Акмоланың Астана аталғаны тәуелсіздіктің заңды көрінісі.

Үнтаспадан еліміздің Әнұранын естігенде, мемлекеттік туымыз әлемге нұрын шашқанда, Елтанбамызда күн сәулесіндей тарап уықтар шаншылғанда халқымыз үшін ең касиетті де, кастерлі Тәуелсіздікке Он жыл толды.

Аңсаған күнге қол жетіп, ақ түйенің карны жарылған аса айтулы қуанышымыз осы. Қазақстан Республикасы - демократиялық, зиялы және біртұтас мемлекет. Тәуелсіз Қазақстанның ұл-қыздары білімді болу керектігін, білімнің қымбаттылығын дәлелдеген ағалар ойын паш ету, өнегелі, инабатты болуға тәрбиелеу әрбір азаматтың парызы.

Елбасы балаларға "Еліміздің болашағы бүгіннен басталады" - деген. Білім жолы - қиын жол. Елбасымыздың жас ұрпаққа арнайы назар аударып, "Ұрпақтың алдында жаңа қоғамда жаңа мемлекетпен жаңа экономиканы құру жолында қыруар да қиын жұмыстар күтіп тұр. Мұның бәрі терең білімді талап етеді", - деген сөзі бар. Яғни, осы мемлекетіміздің көркейе беруіне, сәндеуіне, байлығына ие болатын өз үлестерінді қосатын азаматтар, міне сендерсіңдер. Осындай сенім артқан істі атқару үшін білімді болу керек екендігін айтады. Сондықтан мемлекет басшысы білім беру жүйесіне айрықша назар аударды. Біздің ел дамыған елдер катарында. Себебі ұрпақтарына саналы да, сапалы білім беруде жоғары технологияларға (білім беруде, компьютер т.б.) баскалардан бұрын қол жеткізген.

2030 жылғы стратегиялық жоспардағы Қазақстанның мақсаты-еліміз 30-40 жылдай уақыт ішінде Азияның дамыған әлемдегі ең бай, білімді елдер қатарында болу. Қазақстан 2030 стратегиясында айтылмаған еленбеген сала жоқ. Еліміздің ең әуелі жеңісі - тәуелсіздікке қол жеткізу екенін айта отырып, "Тәуелсіздікті қолдан шығарып алсаң, бізді еліміз кешірмейді, - деді. Елбасы жұмыр жердің тыныс-тіршілігін жіті бағып, оның бар асылы мен жасығын тарих таразысына салып, зерделеген уақыт көші алға басып барады. Иә бұл уақыт көші, өмір көші. Осы Ұлы көші біздің халқымызға жиырмасыншы ғасыр сыйлаған таңғажайып оқиға - елімізді ғасырлар бойы аңсаған егемендікке қол жеткізді. Осындай теңдесі жоқ ғаламат оқиға бар әлемді дүр сілкіндірген жоқ па?! Әлемнің небір аузымен құс тістеген тәкәппар елдерімен тең тұрып тілдесетін болдық. Кең-байтақ ата жұртымыздың асты-үстіндегі бар байлық пен асыл қазыналар билігі өз қолымызға тигенін байқаған алпауыт елдердің назары бізге ауды.

"Тәуелсіздігіңізді таныдық, іскерлік байланыс жасайық, қажет болса, көмегіміз әзір" - деп есік қағушылар көбейді. Иә, бүгінде еліміз айдай әлемге танылған іргелі ел болды, ұлттық теңгемізді айналымға шығардық, жер-жерде тарыдай шашылған қандастарымызды бауырымызға бастық. БҰҰ-на мүше болдық . Абай, Мұхтар тойларын ЮНЕСКО көлемінде дүрілдетіп өткіздік. Жастардың көкірек көзі мен сергек санасын ашатын мөлдір бастау мектептерге қамқорлық жасау, ақпараттандыру - бірінші кезектегі көкейтесті мәселе. Мектепке қамқорлық - елге қамқорлық, болашаққа батыл қадам жасау деген сөз. Қасиетті білім ордасы - мектептен томағасын сыпырған талай қырандар: іскерлер, кәсіпкерлер, инженер, ғарышкерлер, ғалымдар еліміздің түкпір-түкпірінде қызмет етуде. Қазір өздері оқыған мектептерін қамқорлыққа алып отырған іскер-кәсіпкерлер көбейіп отыр. Иә, бұлар болашаққа деген іңкәр сезім оятар жүйелі жолдау-бағалы байлық, жаңа да соны сүрлеу. Осы сүрлеумен білім мен еңбекті өзімізге серік етіп жүре берсек бақытты болашаққа кезігеріміз даусыз.

А.С. МҰХАМЕДРАХЫМОВА,
Талжанов атындағы мектептің тарих пәнінің мұғалімі.

ӨНЕРЛІГЕ ӨРІС КЕҢ

"ЕЛ ІШІ - ӨНЕР КЕНІШІ"

Өнердің ең жоғарғы түрі, ең саңлағы, ең сәулеттісі халықтың өнері. Яғни жүздеген жылдар өтсе де мұқалмай, сыны қашпай, саф алтындай сақталып келе жатқан халықтың ең асыл мүлкі осы өнерді адам бойындағы құдіреттіліктің ең асқақ көрінісі десек оны әспеттеп, насихаттап, кірлі қолмен ұстатпай жас ұрпаққа қадір - қасиетімен тапсыру әрбір азаматтың борышы. Осындай ниеттен туындаған аудан мектептерінің "Өнер қарлығаштарын" айқындаған сайыс екі күнге жалғасты. Жүзден - жүйрік сыналтылып осыдан озған төрт саңлақ облыстық байқауға қатысуға жолдама алды.

"Өнер қарлығаштары" байқауының тағы бір ерекшелігі сол - 4-7 жас аралығындағы кішкентай өнерпаздарға арналған "Еркетай" сайысы көптің көңілін аударды.

Жүлде жүйріктері, облыстық байқаудың өкілдері 26 мектептен сыналтылды. Қаншама баладан суырылып алға шыққан әнші балапан Киевка қазақ орта мектебінің бірінші сынып оқушысы, оралман сәби Қабдай Толқын суырылып алға шықты.

Облыстық байқауға жолдама алған Сейфуллин орта мектебінің әншісі, үкілі домбырамен асқақ әуенге басып Мәдидің "Үш қарасын", қазақтың халық әні "Тоқтыбадақты" шырқаған Тұямашова Әйгерім өзінің болашақта үміт күттіретін әнші болатынын танытты. Сондайақ осы байқауға "Балдәурен" ансамблінің түлектері, № 2 Киевка қазақ орта мектебінің балғын бишілері Асанова Жанбота, Әтенова Шынар, Байгулова Динара, Мыңбаева Бағдаттардың мың бұралған қазақ биі бірауыздан жолдама алды.

Жүлделі орынға ие болған Жараспай орта мектебінің оқушылары Аманбеков Нұрқан мен Бұланбаева Еркенің "Нұрерке" ансамблі де болашағынан үміт күттірді.

"Еркетай" сайысына қатысқан Ахмет ауылының төрт жасар сәбиі Махмет Динаның он сасуағы майысып домбыраның шанағында ойнаған халық күйі "Тепең көк" - ті естігенімізде, болашақ Дина Нүрпейісова апамыздың ізбасары туып келе жатқандай сезілді. "Әттен, тонның келтесі-ай" демекші бұл байқауға көк шыбықтай желкілдеп өнердің қызғалдақтары бүр жарып келе жатқаны байқалды. Бәрінде жіберуге болар еді, бірақ облыстан берген жолдама төртеу-ақ. Менімше отыздай мектептен сыналған үздік номерлерді сонау алыста емес өзіміздің Нұра сахнасында тамашалап, оқу жылының қорытыны ретінде сый-сыяпатқа кенелтсекте жетер еді-ау! "Еркетайға" қатысқан құлыншақтай құлдырап ән салған, төрт домалап би билеп білек түріп қимыл көрсеткен тағы № 2 қазақ орта мектебінің оралман сәбиі Володя Айболатты жұрт сахнаға дүркін-дүркін шақырды. Ол финалда қалды. № 1 орыс орта мектебінің оқушысы Дананың орындаған "Аяулы анашым" әні жүректерге жол тапты. Сейфуллин мектебінің түрік, ұнды биін өз сәнімен билеген Түркешова Айзаданың нағыз би өнерінің болашағы екені байқалды. Бұл ретте Айзададай қазақтың қыздарына ұлттық бидің бұданда жақсы жарасым табатынын айтқым келеді. Әр өнердің түрі өз ұлтымен көркем, өз жұртымен баянды болатыны аян. Күллі мектептеріміздегі қаракөз бишілеріміздің шет ел биіне құмартуы тым абыройлы дей алмаймын. Өнер мен тәрбие егіз десек бидің де берер берешегі әлі алда. Қазақ қызының жібектей үлбіреп, торғындай жайнап, сызылып мың құбылып билеп тұрғаны бір ғанибет. Мектептер үшін "Атамекен" бағдарламасы тегіннен-текке негізсіз жасалынбаса керек. Көрермендерді Қаройлық 4 жасар Ардақ, Әли, Сабина сынды "Еркетайлардың" өнері бір сергітіп тастады. Шығыс, аргентина билерін билеген сәбилерге жұрт хошамет көрсетті. Д. Шалабеков атындағы негізгі мектеп оқушыларының қазақ биі мен Елбасымыз Назарбаев Н.Ә. әнін салған Аймағанбетов Еріктің орындауы, аудандық саз мектебінің түлектері Үсенбеков Рауан мен Мұхамеджановтың және Щербаковтан келген Еркебұлан, Жасұлан Оспановтардың дуэттері, Талжанов орта мектебінің "Алтынай" әнін айтқан Аманбеков Нұрханның әуендері көрермен көңілінде қалды.

Осындай, мақсаты - ауданымыздағы дарынды блаларды анықтап, қолдау тұрғысында Тәуелсіздіктің 10 жылдығы қарсаңында жүргізілген білім департаментінің әдістемелік кабинетінен ұйымдастырылған байқауға бас болып жүргізген Құтжанова Рабиға мен Жүрсенова Майра Мұқатаевналарға рахмет дей отырып, болашаққа жол сілтеген өнер қарлығаштары мен "Еркетай" сайысына қатысқан сәбилердің бұл қызығын қорытындылау барысында көзге шалынған, есте болатын жайларға тоқталсам деймін. Әр мектептен келген өнер тәрбие негізіне бағытталса, қай халықтың болмасын салт-дәстүрін айқын, әдемі өз сәнімен көрсетсе игі. Ұйымдастыру жағына ерекше ой бөлінсе екен. Сахнаға жақсы әзірлікпен шықса көрермен де разы болатыны даусыз. Сахна өнер мектебі, өнердің жолдамасы халықтың көз алдында осы арадан басталатынын ұқсақ-ау!

Аудандық мәдениет үйінің күллі саз аспаптары мен техникалық құралдары жаңарғанын білеміз. Олай болса қырық жылғы микрофон мен аппаратура барқылдап, үзіліп дегендей көрерменнің мазасын алғаны ерсілік танытты.

"Еттен аяған пышақты өнменіне сұғасың ба?" дегендей, Тәуелсіздігіміздің он жылдығында Қазақстанның болашағы жас өспірімдер байқауынан аяған жаңа дүниелерді қашанғы сары майдай сақтап бекітіп қоямыз. Жалпы мектептерді, ұстаз, директор, оқушы, ата-аналардың басы қосылған байқауда жүлдегерлерді сахнаға шығарып рахмет айту, болашақтарынан үміт күттіп сыйлық ұсыну аудан әкімшілігінің ішкі саясат бөлімінің, білім департаменті төрағасының үлесінде десек бұл да артық сөз емес. Өнерді қолдамасаң өшеді, өнерліні қолдасаң өседі. Өнер-рухани азық. Бүгінгідей қысқатаян шақта халықтың көңілін көтерсен бір марқайып қалмас па еді, ағайын! Өнер адамдарды біріктіретін, достастыратын құрал. Өнерсіздің өнбегі жоқ. Шындығын айтпасақ өнер өледі, өшеді. Олай болса мұндай болашағы зор, мән-мағынасы тереңде жатқан тәрбие негіздерін сәт сайын қолдап, қорғап отырайық. Бұл жолғы өнер қарлығаштарының ауылдан келуі осы ізденістің, қамқорлықтың нәтижесі.

Шәмей БІЛГІШБАЙҚЫЗЫ.

ДОМБЫРАНЫ ҚАДІРЛЕЙІК

"ДОМБЫРАНЫҢ КҮШІ МОЛ, КӨМЕЙІНДЕ КҮЙ БАРДА"

Мемлекеттің іргe тасы, жарқын болашағы - ұрпақ екені кімге болсын аян. Ал сол ұрпақты тәрбиелеп, жоғары саналы азамат қылып қалыптастыратын мектеп. Мектепте оқушы білім алып қана қоймайды, ержетеді, әлеуметтенеді. Қай ауылға барсаңыз да, қасиет тұтатын қара шаңырағы - мектебі. Ол болашақ ұрпақтың босағасы берік құтханасы. Кертінді ауылының да үлкен мақтанышы Мұтәш Сүлейменов атындағы мектебі.

Ұстаз-мектептегі басты тұлға. Шынында ұрпақ тәрбиесінің негізгі міндеті санайтын мұғалімдерсіз істе жетістіктерге жету мүмкін емес. Бұл тұрғыдан алғанда мектебіміздің шоқтығы биік. Білім ошағында бүгінде 40-қа тарта мұғалім қызмет етеді. Олардың үшеуі 14-ші дәрежелі, сегізі - 13 дәрежелі мұғалімдер. Әрбір пән бойынша әдістемелік бірлестіктерге топтасып, оқытудың жаңа тетіктерін игеруге күш салуда. Дарынды және үлгерімі нашар оқушылармен арнайы сабақтар өткізіледі. Мектептегі тәрбие ісінің негізгі өзегі халықтық педагогикаға сүйене отырып, жас ұрпақты ата-баба дәстүрінде тәрбиелеуде мектепте сан алуан үйірмелер ұйымдастырылған. Солардың бірі-домбыра үйірмесі. Үйірме жұмысын саз мектебімен тығыз байланыста жүргізудеміз.

Қазақ - ежелден-ақ өнерді сүйіп, сыйлап өскен халық. Әншілер мен күйшілерін, ақын, сазгерлерін еркелетіп "сал, сері" атандырған. Өнердің бала тәрбиесінде жас жеткіншектің бойындағы талантын қалыптастырудағы ролі ерекше. Халықта жастарды өнер арқылы тәрбиелеу дәстүрі бар. Ұрпаққа дұрыс тәрбие беру арқылы ғана ұлттық дәстүрімізді қалпына келтіре аламыз. Өнерді насихаттауда домбыра аспабы таптырмайтын құрал. Домбыра - қазақтың ежелден келе жатқан қасиетті мұрасы. Оның тәрбиелік мәні өте зор. Осы тұрғыдан алғанда халық қаһарманы Бауыржан Момышұлының айтқаны еске түседі. "Домбыра - қазақтың қасиетті дүниесі, оны тарта алмасаң да қадірлей біл. Домбыраны қастерлей білмеген қазақтың баласы туған халқының жанын білмейді. Ал, халықтың жанын түсінбеу деген - тамыры шабылған ағашпен тең. Ондай ағаш жапырақ жайып сая да болмайды, жеміс те бермейді" деген екен. Батыр атамыздан осындай бағасын алған домбыра аспабының қыр-сырын үйретуші ұстаздарымыз кімдер?!

Олар саз мектебінің мұғалімдері - Асхат Қасенбайұлы, Жанат Мұқанұлы және домбыра үйірмесінің жетекшісі Әсем Қаленқызы. Ұстаздардың қай-қайсысы да өз істерінің шебері, бір бастарына бірнеше өнерді тоғыстырған жандар. Бұлар ұйымдастырған оркестр қазіргі таңда мектеп мақтанышы. Оркестр өнеріне ауыл жұртшылығы ғана емес, барша аудан тұрғындары риза. Оған жақында аудан орталығында күй анасы - Динаның 140 жылдығына орай өткен күй сайысында оркестрдің 1 орынды иеленуін айтсақ та болады. Осындағы жекелеген күй сайысында өнер көрсеткен оркестр мүшелері Альбина Жарылғасынқызы мен Нұргүл Нұртайқызының шеберлігіне қазылар алқасы да тәнті болды. Альбинаның орындауындағы Динаның "Нау" күйі, Нұргүл орындаған "Әсемқоңыр" кім-кімді де болсын бей-жай қалдырмаса керекті. Орындаушылар өздерінің шеберлігін айқын дәлелдеп, 1 орынды жеңіп алды.

Оркестр туралы Асхат Қасенбайұлы былай дейді: "Оркестр құрамы әрқилы. Төменгі сынып, орта буын, жоғары буын оқушылары да бар. Репертуарымыз жыл санап молая түсуде. Көбінесі күй атасы-Құрманғазының, Дәулеткерейдің, халықтың төл туындыларын ойнап жүрдік. Биылғы жылы көпшілікке онша таныс емес, анау-мынаудың қолынан келе бермейтін, асқан шеберлікті, тыңғылықты дайындықты қажет ететін, Динаның, Секен Тұрысбековтің, Нұрғиса Тілендиевтің күйлерін қостық. Балаларымыз жаман ойнамайтын сияқты, оған түрлі концерттерде көпшіліктің беріп жатқан бағасы куә. Қуанатыным-балалардың өнерге деген, оның ішінде домбыраға деген сүйіспеншілігі керемет. Сол сезімдерін жоғалтпай, одан әрі дамыта берсе екен деймін".

Осы пікірді оркестрдің көркемдік жетекшісі Жанат Мұқанұлы былай өрбітеді: "Әсеммен бірге оркестрімізге жаңа бір леп келді. Негізі мамандығы шетел тілі болса да, Әсем музыкалық колледждің түлегі. Осы себебі болар өнерге өте үйірсек. Шебер орындаушы, әрі әнші, "Әсем әнім сырнайдай, әлем сүйіп тыңдайды-ай" деген өлең жолдары тура Әсемге арналған. Біз Асхат екеуміз музыкалық мектептің оқушыларына дәріс берсек, Әсем үйірмедегі шәкірттерге дәріс береді. Үйірмеде 30-ға тарта оқушылары бар. Көп ізденеді, үйретуден жалықпайды, еңбеккор. Еңбегінің нәтижесі текке кетіп жатқан жоқ. Өзі оркестрді ұлтымыздың тағы бір сиқырлы аспабы қобызда ойнаумен толықтырды. Наурыз мейрамында оркестр орындаған Н. Тілендиевтің "Аңсау", "Көш керуен" сияқты күйлерінің сахнаға шығуы Әсемнің тікелей еңбегінің арқасы десем артық айтқандық емес. Күй үні адамның тілі жетпейтін ішкі жан дүниесіндегі ойын жеткізіп, айналадағы әсемдік әлемін аялап қорғауға, нәзік сезімін, көңіл күйін түсінуге тәрбиелейді" - деп сөзін аяқтады.

Өнер туралы мейлінше асқақ жырлап өткен Ілияс ақын домбыра туралы:

"Домбыра сенде мін бар ма?
Мінсіз болсаң - тіл бар ма?
Тіл жоқ деуге бола ма,
Тілден артық үн барда.
Домбыраның күші мол,
Көмейінде күй бар да" деген екен.

Олай болса көңіл-күйді емдейтін, дәрі орнына жүретін шипалық қасиеті бар, ішкі жан дүниеңді рахатқа бөлейтін киелі аспаппен тіл табысып, халқымыздың күй атты кәусар бұлағымен сусындап жүрген оркестр мүшелеріне, олардың үйретуші ұстаздарына шығармашылық табыс тілеймін, әрқашан өнердің биік шыңдарынан көріне берулеріне ақ ниетпен тілектестік білдіремін.

Торғын БОЛАТҚЫЗЫ,
М. Сүлейменов атындағы орта мектеп.

ИТАК, ВЕСНА В САМОМ РАЗГАРЕ!

Идет двухмесячник по санитарной очистке и благоустройству поселков нашего района. ПЧ-39 уже напоминала о мерах пожарной безопасности при уборке территории, которую следует осуществлять не путем сжигания мусора, а закапыванием в ямы, если этот мусор растительного происхождения, или вывоз за пределы поселка на свалку, если это бытовой мусор. Этим самым вы обезопасите себя и окружающих соседей от пожара. Но, как всегда, находятся такие, которые игнорируют правила пожарной безопасности. Так, 22 апреля 2001 г. на пульт ПЧ-39 поступил сигнал о возгорании сеновала по ул. Макулова, 22. Оказывается, домовладелец сжигал мусор, искра переметнулась на сеновал соседа, в результате сеновал сгорел.

10.04.2001 г. в 16 час. 48 мин. поступил звонок о возгорании хозпостроек по улице Талжанова, 39. А 14.04.2001 г. в 13 час. 45 мин. поступил сигнал о пожаре на кладбище. В результате пожара на некоторых могилах сгорели кресты, пострадали памятники, уничтожены огнем посадки деревьев, цветов.

Напоминаем еще раз: будьте осторожны при обращении с огнем. Не бросайте несгоревшие окурки, ведь вокруг еще так много сухостоя. Да и ветер огню всегда помощник. Так в одночасье кладбище может сгореть. А как сложно ликвидировать там пожар – с этим столкнулись пожарные 4-го караула 14 апреля 2001 г.

Убедительно просим всех жителей не только Киевки, но и всего района, чьи близкие покоятся на кладбище: когда убираете могилы своих усопших близких и родственников, вывозите мусор сразу на свалку, ведь его всего-то наберется 1-2 мешка.

В последнее время участились пожары в лесостепной зоне нашего района, где степь в буквальном смысле, превратилась в выжженную зону, как после работы огнеметом. Хотя все мы хорошо знаем, как трудно в нашем климате в степи вырастить дерево, а трава – это ведь будущее сено. Потому ПЧ-39 еще раз хочет напомнить и предупредить тех, кто не знает, что 26 февраля 2001 года в действие введен новый Административный Колекс РК, где ужесточены меры административного воздействия, теперь штраф будет составлять на виновников до 10 месячных расчетных показателей, а если виновники несовершеннолетние, то на их родителей. За нарушение правил пожарной безопасности, приведших к пожару, штраф на граждан составит до 3-х месячных расчетных показателей (ст. 312 Административного Кодекса).

Д. МУХАМЕДЖАНОВ,
пожарный 4-го караула ПЧ-39 ГПС,
мл. сержант вн. службы.

ПРОИГРАВШИХ НЕТ

ЗДОРОВЫЙ ОБРАЗ ЖИЗНИ

В школе им. Карима Мынбаева большое значение придается развитию физической культуры и спорта среди учащихся и сельской молодежи. За 2000-2001 годы был приобретен спортивный инвентарь на 30 тысяч тенге. Это сравнительно небольшая сумма, но она позволила закупить дополнительно мячи, теннисное оборудование и т.д. Спортивно-массовую работу в школе ведут опытные преподаватели с высшим физкультурным образованием А.Б. Рахматуллин, С.А. Есенов. Повышает свой образовательный уровень в КарГУ учитель физкультуры А.У. Жуматаев.

Уделяется большое внимание развитию внеклассной физкультурно-оздоровительной работе во внеурочное время. Согласно расписанию проводятся секции по футболу, волейболу, баскетболу, настольному теннису для различных возрастных групп. Результаты этой работы налицо. Воспитанники А.Б. Рахматуллина: В. Кошевец, И. Белан, Е. Шахметов, Н. Нурмагамбетов, С. Ахметов, Г. Шакабаев, В. Старчевой, Т. Казимов – юноши сборной нашей школы стали чемпионами района по волейболу 19 марта 2001 года.

В целях активизации физкультурно-массовой работы среди населения с 17 по 20 марта 2001 года в селе прошли спортивные соревнования, посвященные 100-летию образования Ивановки. Соревнования прошли по 6 видам: по гиревому многоборью, подтягивание на перекладине, шахматам теннису и волейболу. Так по гиревому многоборью 1-ое место занял И. Янышев из СШ им. Мынбаева, отжавший 24 килограмма 43 раза, 2-ое место – С. Ахметов из команды "Кук Узек" (выжал 30 раз) и 3 место занял С. Нурмагамбетов из команды "Кызыл-Дихан" (выжал 22 раза).

Далее по подтягиванию на перекладине 1 место занял Б. Казимов из команды "Кук Узек" (17 раз), 2 место у С. Есенова (16 раз) и 3 место занял А. Бесекеев из команды "Кызыл-Дихан" (13 раз).

По теннису среди мужчин 1 место занял М. Смагулов из команды "Кук Узек", 2 место С. Есенов из школы и 3 место – Е. Жусупов представитель команды "Кызыл-Дихан".

Среди женских команд по теннису на первом месте – участницы из команды "Кук Узек", на втором – участницы сборной школы и на третьем месте участницы "Кызыл-Дихана".

Очень интересные игры прошли по волейболу среди мужчин. Впереди участники педколлектива сборной школы: А.Б. Рахматуллин, С.А. Есенов, А.У. Жуматаев, А.Х. Мустафин, К.Ж. Кирикбаев, М.М. Байсалов, И.И. Янышев, 2-ое место заняли участники из команды "Кызыл-Дихана", и последними стали участники из "Кук Узека". Необходимо отметить лучших игроков из этих команд: Ж. Шахметова, Т. Бейсекеева, М. Смагулова, М. Букерова, Б. Казимова. Среди женщин по волейболу 1 место заняли участницы педколлектива школы: Г.К. Алпысбаева, Д.К. Маденова, Г.К. Есенова, Г.В. Грицай, Б.М. Шахметова, А.Т. Тойымбетова, на 2 место участницы из команды "Кук Узек" и 3 место заняла команда "Кызыл-Дихана". Хотелось бы и здесь отметить лучших игроков – Г. Жолдыбаеву, Б. Абильдабекову, Б. Казангапову, Г. Шахметову Б. Белиспаеву, Д. Абдигапарову.

Далее у мужчин по шахматам из трех команд 1 место заняли представители школы им. К. Мынбаева, набрав 13 очков из 15 возможных: М.М. Байсалов, С.А. Есенов, К. Гульмамедов, 2 место заняли представители из команды "Кук Узек", набрав 12,5 очков из 15 возможных: М. Смагулов, К. Смаилов, Б. Омаров, 3 место – у представителей команды "Кызыл-Дихан", 11,5 очков из 15 возможных: А. Шахметов, Т. Галиев, Ж. Тургумбаев. Среди мужчин по шашкам 1 место занял Б. Букеров (команда "Кук Узек"), победив всех соперников, 2 место поделили Т. Галиев из "Кызыл-Дихана" и С. Есенов из школы. Среди женских команд без особого труда победили представительницы школы: А.Н. Касенова, Г.К. Есенова, Г. Тумова, 2 место поделили представительницы "Кук Узек" и "Кызыл-Дихана": Б. Казангапова, Б. Абильдабекова, К. Казимова, А. Бакирова, Б. Белиспаева, Г. Шахметова.

По всем видам спортивных игр общекомандное 1 место занял педколлектив сборной школы, набрав при этом 192 очка, 2 место заняли представители команды "Кук Узек" (187 очков), 3 место заняла команда "Кызыл-Дихана" (173 очка). Компетентное жюри во главе с директором ТОО "Нура-Бидай" Н.Х. Сулейменовым, наградило всех участников почетными грамотами и ценными подарками.

В заключение хочется отметить сельскую молодежь и население старшего возраста, которые любят спорт, это Ж.Б. Шахметов, М.К. Смагулов, Ж.К. Ашимов, Н. Кравчук, А. Алекса, Н. Базяк, Д.С. Сейтжанов, Ж.Е. Онгарбеков, Ж. Шакабаева, К. Байжанова, Д. Абдигапарова, С. Рахматуллина. Она неоднократно участвовали в товарищеских матчах, а также в спортивных соревнованиях по волейболу.

Для того, чтобы еще более повысить уровень физической активности учащихся, молодежи, населения среднего и даже старшего возрастов нашего села одной организаторской работы недостаточно, необходимо укрепить материально-техническую базу спорта. В школе им. К. Мынбаева не хватает спортивного инвентаря для занятий гимнастикой, зимними видами спорта, а также часто нет средств выехать на спортивные соревнования и т.д. Сегодня, как никогда, мы понимаем, что именно физкультурно-оздоровительная и спортивно-массовая работа является средствами повышения занятости детей, подростков, молодежи в спортивных секциях с целью профилактики правонарушений, формирования здорового образа жизни.

Е. ГОЛУБ,
село Ивановка.

У НАС, В СЕЛЕ ЗАРЕЧНОМ

ПРАЗДНИКИ

Хотелось бы рассказать о том, как в нашем селе проводит свой досуг молодежь. Конечно , есть такие, кто предпочитает отсидеться дома или наоборот без дела слоняться по улицам. Но все же большинство молодых людей приходит в клуб, где регулярно отмечаются культурной программой все праздники.

Так совсем недавно мы отметили 40- летний юбилей со дня первого полета человека в космос. В клубе был проведен тематический вечер. В центре красочно оформленной сцены находился портрет Юрия Гагарина —первого космонавта, открывшего человечеству непреодолимые горизонты и познание Вселенной . Библиотекарем подготовлен обзор литературы по данной теме, и проведен показ значков о космосе.

Затем прозвучала литературно- музыкальная композиция, которую составила заведующая клубом Л.И. Воронцова, она же была и ведущей программы. Весь вечер на баяне и "Ямахе" музыкальными руководителями Б.Альмагамбетовым и Ю.Ю. Рычковым исполнялись песни о земле, небе, родном доме, пели которые Шестопалова Светлана, Саганович Жанна (рабочие ТО "Киевский и К"), Саша Протасенко, Оля Пасько, Рая Воронцова (учащиеся 7-х и 8-го класса школы). Овацией зал встретил Кострова Андрея с песней "Трава у дома". Очень тронули всех выразительное чтение Полещук Марины (СВА) и песня "Алтынай" в исполнении школьниц Акуповой Жанары и Альмагамбетовой Гулим. Под аккомпанемент четвероклассника Жакупова Ербола учащаяся Мухаметжанова Гульмира исполнила песню "Үкілі камшат" . Понравился зрителям и молодежный танец в исполнении группы "Гёл" (девочки 8 кл.)

Были интересны не только концертные номера, но и рассказы ведущей о том, как наша нуринская земля принимала в свое время пять космических кораблей с тринадцатью космонавтами. Вечер давно закончился, а молодежь села и старшеклассники не хотели расходиться , ожидая все новых и новых выступлений. Традиционно мероприятие закончилось дискотекой. И такие вечера у нас проходят часто, только в апреле это было третье мероприятие, начиная с 1-го числа . Молодежь нас поддерживает, а потому легче проводить для них что-то интересное, чувствуя отдачу.

Н. КРИВОПЛЯС,
с. Заречное.

10 ЖЫЛДЫҚҚА — ЛАЙЫҚТЫ ТАБЫС!

ДАЛА ТАРЛАНЫ

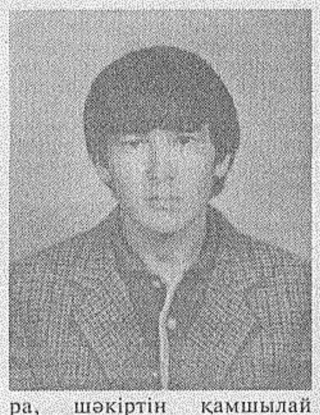

- Рауза, ә, Рауза! - деген Шоқан жылы орнынан атып түрегелді.

- Әу, не нәрсе, шайың дайын. Жуын-киін, таң қылаң-беленнен қайда бармақсың, - деген жұбайының зілсіз үні ас үйден көмескілеу шықты.

Шоқан доңбекшіп, кимылдап жатқан кенжесіне көз қиығын тастады. Алла жазса Қуаты да азамат боп қалды, 9 сыныпта оқиды. Аға, әпкесі жолын қуып, жоғары оқу орнына түспек арманы бар. Армандаған, үміттенген, ертеңін болжаған дұрыс қой. Әне, Мараты, шүкір, Қарағандыда өрт сөндіру орнында қызметте. Ал Салтанаты болса биыл Евразия университетін тәмәмдап, мұғалім болмақшы. Және онымұны емес, тарихшы. Осы сәт тәтті қиялын Раузаның жұмсақ дауысы үзіп жіберді.

- Баланды жаңа көргендей, неменеге айналшақтап жүрсің. Әлгінде, терезеден көрдім, Асаутай ағатай шеберханаға қарай өтті. Енді тездет.

- Ә, ә ендеше мендс, - деген Шоқан да асыға берген.

Асаутай Қожықанов № 3 бригада жетекшісі, бригадирлері. Көпті көрген тәжрибелі ұйымдастырушы. Кезінде көп жылдай мына іргедегі Малайқұдық бөлімшесінде механик боп істеген. Қызметіне соншалықты берілген жан, ішкен асын жерге қояды ғой! Шоқан адымдай түсті. Айтпақшы, бригадирімен бір көшеде, Жарасбайдың күншығыс жақ шетінде, көршілес тұрады. Шеберхана да мұның басқа әріптестеріне қарағанда біршама жақын. Әйтсе де бригадир асыққан соң, бұл да оны өкшелей басқару штабы-шеберхана алдына жеткен-тін. Ой, табай, Айып Ыбыраев, Садуақас Балтабаев, Аманжол Тұяқов әдеттегідей елден ерек ерте келген. Тіптен, Асекенмен кешегі күн барысын да талқылауға кірісіп кеткен. Бұлар ұжымның жай ғана ардагері емес, нағыз темір қазығы, жастардың тәлімгер ұстазы әсіресе алғашқысы бұған бір табан жақын көрініп тұрады. Бәлкім, онысы, соңғы екі қысты жұп жазбай Айекенмен бірге өткізгенінде жатқан шығар. Әйтеуір, күнқаққан жүзі қашанда жылу шашып күлімдеп тұратын осына ашық та елгезек жанды аға тұтады, қатты сыйлайды.

- Ал, Шоқанжан, кеттік пе!? Жинал, бауырым, жинал. Ауданға қарай жол салу керек, тағы да басып қалыпты. Секең де ренжімесін, қазір о кісі біздің ғана қамымыз емес, Нұра-Теңізге ортақ үлкен міндет, жауапты аманат арқаланып жүрген азамат. Облыстық Мәслихаттың депутаты емес пе, - деп алып "Кировецті" есік алдына доғара, шәкіртін қамшылай жөнелетін. - Шоқан, айналайын, тіліміз тасқа, сені үлкен болашақ күтулі. Былтырғы жыл қорытындысы бойынша, иншалла, астыңа "Волга" машинасын міндің. Қанаттанып келе жатқан балапандарың бар, тасың өрге домаласын, қайтпа жолыңнан. Жүр, отыр жаныма, тыңда менің ой - тұжырымдамамды, - деп мінгізіп әкететін. Қыс бойы дамыл таппады-ау, ал алыбы қазір тағы да қызу науқан ортасында. Ылғал жабуда Айекең көш басын берер емес. Ал себу агрегаты ертеңге, ол дайын тұр. Шоқандікі де шынжыр табан ішіндегі мақтаулы Т-4 тракторы.

- Ал, жігіттер, қазір мына есепші-агроном Толықбаев Нәсіпті тыңдайық. Кеше, күрделі демесек те, оны-мұны олқылықтар орын алды. Ондайлар жедел жөнге келтіріліп, болашақта орын алмауы тиіс. Жеделдету мен ұтымдылық бір өзіне, ал басты көрсеткіш сапамен өлшенеді, - деген Асаутай Сағымбайұлы сөз кезегін Нәсекеңе берді.

Кемшіліктер көзі ашылып, алмасу мерзіміне нақтылы тапсырыс алған бригада ұжымы автокөлікке қонды. Ауыл шетіндегі шағын көпірден өтіп, күнбатысты бетке алған жігіттерін шығарып салған бригадир де артта қалды. Машина қорабын улы түтінге қаптырып, бірінен соң, бірі темекі шеккен механизаторлар әдеттегідей тіл ұстарту қалжыңға басқан. Әріптестерінен Шоқан да қалыспаған. Әйтсе де оның ішкі дүниесі қағытпада емес, тереңде жатыр еді...

Кіндік қаны тамған Байтуған ауылы алыс емес, қазіргі беталған аңыздар онымен шекаралас жатыр. Ежелгі көршілес көне ауылдар арасын, жайылым-суаты малға жайлы, Қарағандысай бөліп тұрады. Ол кезде Байтуғанның табиғаты бай, сұлу болатын. Әкесі Елемес колхозда касса меңгерушісі, ал шешесі Әсима-сатушы еді. Шоқан үй ішінің ғана емес, бүкіл ауылдың қызықтайтын, жақсы көретін еркесі боп өсті. Құжаттағы шын аты да Шоқан емес, Жакиятын. Оны байтуғандықтар ұлы Шоқан, Уәлиханов Шоқандай болсын деп қойған болатын. Жерлестер тілегін алла қабыл қылған. Тап Ұлы Шоқан болмағанымен, оның атына сай бойында намыс - жігер бар, бес саусағынан тамған өнері мен еңбексүйгіштігі бар. Не керек, жанама ат емес, Шоқан оның күні бүгінге дейін азан шақырып қойған заңды есімі сияқты.

Биылғы жылдың ерекшелігі Шоқанды көп мазалады. Ақыры ішкі қорытуын бригадирі мен директорына ашқантын. Мұның кім екенін бес саусағындай білетін басшылары қуанақуана қоштаған болатын. Ал Шоқанның ойы, еліміздің мерейтойына жай ғана жоғары еңбек көрсеткішін сыйлаудан толығырақ-тын. Ол, қарамағындағы ауыл шаруашылығы техникасын жыл аяғына дейін ақаусыз ұқыпты ұстауға, соның ішінде тракторын күрделі жөндеуге түсірмей, еңбек өнімділігіне жетуді, жанар-жағар майдың әсіресе, солярканың үнемді жұмсалуына жетіп, белгілі көлемде шаруашылық қоймасына қайтарып беруді көздеген өнегелі өрелі істер болатын. Және бұларын ауылдастарына ғана ұсынбай, өңірдің барша әріптестеріне, көктемгі дала жұмыстары, пішен дайындау, егін ору сияқты жауапты науқандарда рет-ретімен жүзеге асыратын жолдарын үндеу қып ұсынбақшы ойы болған еді. Шаруашылықтың қарбалас қауырт жұмыстары таусылған ба!? Қар сөгіліп, жер қарая бар техника ауыл ішін қоқыстан тазартуға жұмылдырылды. Мұнымен сабақтаса агрегаттарды сапқа қою жатты. Иә, сәл кешігіп қалды, облыс диқаншыларына арнап шахтерліктер Үндеу қабылдапты. "Қабыл болсын, қоштаймын! Бірақ, өз ойымды да қайткенде жүзеге асырамын" - деп түйген майталман механизатор.

Шоқан тағы да таң сыза оянып, дала төсіне асыға бастады. Раушаны да от басы, ошақ қасында бәйек боп жүгіреді. Бұл, тек, ауыл адамына, жаңа наннның иісін үстел басында, ас үстінде емес, оның қалай өсіріліп, қандай бейнетпен келетінін жылдар бойы басынан өткеріп, қолымен жасап жүрген Шоқан сияқты кәсібіне толық берілген майталман диқанға ғана тән ерекшелік, кәсіби қасиет. Иә, нан жолында барын беретін нағыз дала тарланы осындай болса керек!

Боташ БЕКМАҒАМБЕТОВ,
"Жарасбай" ЖШС.

Суретте: озат механизатор Шоқан Абдраев.

ВЕСНА - ПОРА СПОРТИВНАЯ

Районные соревнования по баскетболу прошли 14 марта. В них приняли участие четыре команды юношей: КСШ № 2, СШ им. Сулейменова, Жараспайской СШ, СШ им. Шайменова и три команды девушек: КСШ № 3, СШ им. Шайменова, Донской СШ.

1 место среди юношей заняла команда КСШ № 2 в составе: А. Имашева, А.Аркенова, Д. Тохтарова, Е. Шораева, А. Балтабекова, Н. Турманова, С. Ибраева.

Команду подготовил тренер- преподаватель ДЮСШ К. Шулембаев.

Второе место заняла Жараспайская СШ, 3 — СШ им. Шайменова.

Среди девушек на 1 место вышла команда Донской СШ в составе С. Мадиаровой, А. Калымбай, Л. Жетписбековой, Ж.Жетписбековой, О.Калымбай, А. Уменовой, А. Жиеналиевой, Искаковой.

Тренер-преподаватель команды Е. Усабеков.

На 2 месте команда СШ им. Шайменова, на 3 — команда КСШ № 3.

19 марта состоялись районные соревнования по волейболу, в которых участвовали три команды юношей из КСШ №3, СШ им. Шайменова, СШ им. Мынбаева и четыре команды девушек из следующих школ: КСШ № 1, СШ им. Шайменова, Донская СШ, СШ им. Мынбаева.

По итогам встреч среди команд юношей 1 место завоевала команда СШ им. Мынбаева. Состав команды: Е. Шахметов, И. Белан, Т. Казимов, Т. Кошевец, Н. Старчевой, С. Ахметов.

Тренер-преподаватель С. Есенов.

Среди девушек 1 место заняла команда КСШ № 1, в состав которой входили О. Плаксина, А.Баранова, Т.Гордиенко, Г.Шевченко, З.Инвия, О.Будюкина.

Тренер команды О.А.Баранова.

На 2 месте команда Донской СШ, на 3 — СШ им. Мынбаева.

Районные соревнования по борьбе "Казакша курес" проводились в два тура.

1 тур проходил 16 марта на базе КСШ № 3 в весовых категориях от 25 кг до 41 кг.

По итогам 1 тура в весовых категориях 25 кг 1 место занял Б. Имашев из КСШ № 2, 27 кг — 1 место у Жаманкузова из СШ им. Талжанова, 28 кг — 1 место занял Н. Журтболов из СШ им. Сулейменова, 32 кг (4-5кл) — 1 место завоевал С. Мусихин из КСШ № 1, 32 кг (6-7 кл.) — 1 место у А. Кульпеисова из СШ им. Сулейменова, 35 кг (4-5) — 1 место — Д.Журтболов из СШ им. Сулейменова, 35 кг (6-7 кл) — 1 место — Д. Мадин из СШ им. Сулейменова, 38 кг — 1 место у Г. Досполова из КСШ №1, свыше 38 кг — 1 место занял Е. Намысов из СШ им. Талжанова, 41 кг — 1 место завоевал Ж. Есмагамбетов из СШ им. Талжанова.

Второй тур в весовых категориях от 44 кг и свыше проходил также на базе КСШ №3.

В весовых категориях: 44 кг (9 кл), 1 место занял Б. Ташмаганбетов из КСШ №2, 47 кг (9 кл), — К. Бахридинов (КСШ № 2), 47 кг и свыше — Е. Ниязов (КСШ №1), 50 кг — Байсеитов (СШ им. Сулейменова), 53 кг — 1 место занял Б. Бахридинов из КСШ № 2, 57 кг — А. Оспанов из СШ им. Сулейменова, 60 кг — Кульпеисов из СШ им. Сулейменова, 65 кг – Омирбаев - (СШ им. Сулейменова), 70 кг — Куртбаев (Нуринская СШ), 77 кг — Б. Мухамедрахимов (СШ им. Талжанова), 77 кг и свыше — М. Ахметбеков (СШ им. Сулейменова).

По итогам двух туров общекомандное 1 место заняла СШ им. Сулейменова, 2 место — КСШ № 2, 3 место — СШ им. Талжанова.

23-26 марта прошли областные соревнования по волейболу, баскетболу и борьбе "Казакша курес" в г. Караганде.

По итогам всех видов спортсмены нашего района заняли 1 место, но впереди соревнования по легкой атлетике, футболу и летнему президентскому многоборью. Желаем нуринским спортсменам дальнейших побед!

Ж. Имашев,
директор ДЮСШ.

СПОРТИВНЫЕ СОСТЯЗАНИЯ В ПРАЗДНИКИ

Проведение спортивных состязаний — особенность любого праздника. В их числе, конечно, и прекрасный весенний праздник Наурыз. Поэтому не случайно в этот праздничный день в селе Щербаковском состоялись соревнования по волейболу, борьбе "Казакша курес", гиревому спорту, армреслингу, проводившиеся по олимпийской системе: проигравшая команда выбывала из дальнейших игр. В соревнованиях приняли участие организации, бригады и Щербаковская средняя школа.

По волейболу в упорной борьбе 1 место заняли мужчины электроцеха во главе с Конради Виктором Христиановичем, 2 место завоевали учителя, на 3 месте команда бригады № 1, которую возглавлял бригадир Николай Платынюк.

В соревнованиях по борьбе "Казакша курес" в абсолютной весовой категории 1 место завоевал учитель физической культуры Щербаковской СШ Ерболат Кабиев. 2 место занял один из гостей: Сабит Бусурманов из села Амантау. На 3 месте Бекзат Жиенбаев — учитель физической культуры Щербаковской СШ.

Соревнования по борьбе проводились и среди учащихся. В весе 54 кг 1 место занял ученик 10 класса Марат Жакупбеков. 2 место — Муканов из села Амантау, 3 место — ученик 10 класса Анатолий Шадрин. В весе 58 кг 1 место было присуждено Т. Ибраеву — ученику 9 класса, 2 место Е.Кулахметову — ученику 11 класса, 3 место — учащемуся Амантауской СШ Тулейбекову,

В соревновании по гиревому спорту 1 место занял бригадир бригады №1 Николай Платынюк. 2 место — рабочий ХПП Мурат Абдыхалыков, 3 — кочегар спортивного комплекса "Кайнар" Кудуш Маменов.

По армреслингу в упорной борьбе победил ученик 10 класса Иван Киткеевич. 2 место занял животновод фермы №1 Кабылда Онгаров, а 3 место было присуждено ученику 10 класса Александру Пересыпкину.

Соревнования были захватывающими, и праздник прошел очень интересно. Победителям соревнований были вручены подарки от дирекции ТОО "Кайнар".

К. Жакупбеков,
зам. директора по делам молодежи ТОО "Кайнар".

Из почты редакции

...И в будни

20 апреля 2001 г. в СШ им. Асубаева прошли районные соревнования по настольному теннису. В соревнованиях приняли участие 11 команд средних школ Нуринского района.

По итогам соревнований общекомандное 1 место заняла Щербаковская СШ. Состав команды: М. Есмаганбетов, 10 кл., Е. Кулахметов, 11 кл., Б. Шекерова, 8 кл. Физрук школы Е.Кабиев.

На 2 месте учащиеся КСШ № 2, на 3 месте команда СШ им. Асубаева.

В личном зачете 1 место на 1 столе занял А.Имашев, 9 кл., КСШ №2. 2 место на 1 столе занял Е. Есмаганбетов, 11 кл., Щербаковская СШ, 3 место на 1 столе завоевал Б. Нуркенов, 9 кл., СШ им. Асубаева, 1 место на 2 столе занял Е. Кулахметов, 11 кл., Щербаковская СШ, 2 место А. Аркенов, 9 кл., КСШ № 2, 3 место Е. Камзин, КСШ № 3, 1 место на 3 столе завоевала Д.Сыздыкова, 8 кл., СШ им. Асубаева, 2 место — А.Калымбай, 9 кл., Донская СШ, 3 место — К. Бекмаганбетова, 9 кл., Каройская СШ.

Дирекция ДЮСШ благодарит администрацию СШ им. Асубаева А.Б. Омарова, Г. Картаева, за оказанную помощь в проведении районных соревнований.

А. ДИМБАЕВА,
завуч ДЮСШ.

"Мисс Кошечка"

"Что за прелесть!"—скажет каждый, кто побывал на конкурсе "Мисс Кошечка", который прошел в Заречной средней школе во 2-х классах (учителя В.Г.Павлова, Л. Р. Кухарчук). Конкурс проходил по турам, их было четыре. Каждый тур имел определенное задание. Название туров были такими: "Представление участников", "Имя", "Интересный случай из жизни животного", "Наряды".

Какие загадочные имена мы услышали! Каждое имя имеет свою историю. Это и Багира, Мурка, Муська... А сколько в жизни кошек интересных случаев! Ну и, конечно, самым красочным был последний , 4 тур, где наши ребята проявили творчество в изготовлении нарядов для своих любимцев. Это такие ребята, как И.Хлебникова, Л.Майзингер, Т. Резаева, Ж.Яблонская, Д.Гензлер, В.Саганович, К. Архипова, Я. Кухарчук, С. Сулейменова. Зрители увидели оригинальные наряды наших домашних животных. Это были и шляпки, и костюм-тройка, вечерние платья, перчатки и красочные блестящие носочки на лапочках животных. Много артистических номеров показали нам участники конкурса со своими любимцами: это умение пройти на задних лапках, важная походка, умение показать свой пушистый хвост.

Хочется поблагодарить мам, которые помогли своим детям провести интересное мероприятие. Это было не только интересное мероприятие — это был вместе с тем и урок доброты, чуткого и внимательного отношения к своим питомцам. Спасибо всем за преподнесенный прекрасный урок нравственности.

В.П. ПОЗДНЯКОВА,
организатор творческих дел Заречной СШ.

Счастья вам, именинник!

Если читатель помнит статью, опубликованную в газете "Нура" под названием "Именем моего деда", где я рассказывала об уважаемом Карсенбае Акпасове – моем дедушке, то в этой статье я хочу рассказать вам о моем отце – Кордабае Акпасове. День рождения моего отца совпал с знаменательной датой – Днем Победы. В 1945 г. ему было 10 лет.

Родился Кордабай Акпасов в 1931 г. в совхозе "Парижская Коммуна". Его родители были уважаемыми людьми на селе. Отец – Карсенбай Акпасов, чьим именем и названа одна из улиц райцентра, мать –Зейнеп Акпасова. В семье у них было двое детей. Мой отец был первенцем. А его брат – Оралбай был младшим сыном, который умер еще будучи молодым.

Отец работал в отделении рабочим, был кочегаром. А каждый год летом он работал в сеновале на разгрузке сена, был рабочим тока. За его трудолюбие руководство совхоза неоднократно награждало отца денежными премиями, памятными подарками, благодарностями. В те годы управляющим отделения был Жахин Елеукен.

Накануне Дня Победы моему отцу исполнилось 70 лет. От имени всех его детей: трех сыновей, семи дочерей, а также от пяти внуков, хотелось бы поздравить именинника с днем рождения.

С юбилеем Вас!
Желаем,
Чтоб жизнь никогда не кончалась,
Беда и печаль на пути не встречались.
Огромного счастья, хороших друзей,
Здоровья, успехов и радостных дней.
Будьте счастливы, дорогой наш отец!

Тиыштык АКПАСОВА,
старшая дочь, а также все мои братья, сестры и наши дети,
пос. Киевка.

Районному архиву — пожарную безопасность

01 ПРЕДУПРЕЖДАЕТ

Противопожарной защите архивных, библиотечных и других культурно-просветительных учреждений, где хранятся ценные документы должно уделяться большое внимание и особое значение, так как в этих объектах хранятся ценные документации ушедших лет . По произведенному пожарно-техническому обследованию выявлено, что районный архив размещен не в предназначенном для хранения здании, которое эксплуатируется с грубыми нарушениями СНиП и норм правил пожарной безопасности. Электропроводка в некоторых кабинетах проложена под возгораемыми материалами (обоями), в коридоре по направлению к выходу складируются железные стеллажи, загромождая 30% пути эвакуации, надо учесть, что они складируются с осени 2000 г., и хранилище не имеет эвакуационного выхода, хотя об этом сотрудниками Государственного пожарного надзора не раз делались замечания. В самом хранилище полки стеллажей выполнены из деревянных досок, пол хранилища тоже деревянный, что категорически не соответствует правилам пожарной безопасности. Двери хранилища выполнены тоже из дерева, хотя должны быть противопожарными второго типа (с воздушной прослойкой из стальной жести с пределом огнестойкости не менее 0,7 часов), в хранилище напрочь отсутствует противопожарная сигнализация (теплоизвещатели, дымоизвещатели) хотя она должно быть оборудована во всех помещениях. В случае пожара потушить его в самом начале или предупредить здесь невозможно. Для этого надо выполнять требования, указанные в предписании, и иметь первичные средства пожаротушения (вода, песок, огнетушители и др. средства), что тоже напрочь отсутствует , хотя, как нам известно, там размещены несколько организаций и никакая из них об этом не задумывалось.

Из года в год письменные предписания органов государственного пожарного надзора остаются невыполненными, а ведь заверениями руководителей пожар не предотвратить. Наглядный пример тому — пожар, происшедший в Каркаралинском районе в здании архива из-за причины нарушения правил пожарной безопасности. Еще раз хочется сказать, что легче пожар предупредить и выполнять требования предъявляемые в предписании сотрудниками ГПН, чем когда уже будет поздно, ведь если произойдет непоправимое, то восстановить уничтоженное пожаром практически будет невозможно.

Работники Государственного пожарного надзора обращаются к руководителям организаций, с просьбой должным образом и с чувством ответственности проникнуться к выполнению должностных обязанностей, особенно в части обеспечения противопожарной защиты архива и других культурно-зрелищных учреждений.

Д. СУЛЕЙМЕНОВ,
инспектор ПЧ-39 ГПС,
лейтенант вн. службы.

ҮЙРЕТЕРІ МОЛ ҮЛГІЛІ ІС

Республикамыз тәуелсіздігін жариялағаннан бері мемлекеттік тіл мәселесінде шешімін таппай жатқан жайлар көп.

Мемлекеттік тіл саясатының негізгі өзегі-ана тіліміз. Қазақ тілін өркендетуге "Тіл туралы" Заң қабылданғаннан бергі уақытта көп көңіл бөлінуде. Жалпы білім беретін мектепте қазақ тілін оқыту, оның мазмұны мен мақсатын, келешегін анықтау аса жауапты іс. Тілмемлекеттік саясаттың ажырамас бір бөлігі, мектептерде оларды оқыту, үйрету жұмыстары бұрынғыдан жетілдіріле түсті.

"Мектеп жаны-мұғалім. Мұғалім білімді болса, ол мектептен балалар көбірек білім алып шықпақшы", - дейді Ахмет Байтұрсынов. Әрине, болашақ ұрпақты білімді, саналы етіп шығаратын басты тұлға - мұғалім. Сапалы оқулықтар, оқу құралдарымен қамтамасыз ету, материалдық - техникалық жабдықтауды жақсарту т.б. қиындықтарға қарамастан, бүгінгі мұғалім жаңа әдіс-тәсілдерге көбірек үңілуде.

Тіл мәртебесін көтеру, оны дәріптеу, насихаттау барысында аудандық оқу бөлімінің бастауымен атқарылып жатқан істер өте көп. Биылғы оқу жылының басында Тілдер мерекесіне арналған аудан мектептеріндегі басқа ұлт өкілдерінің қазақ тілінен байқауы өткізілді. Олардың мемлекеттік тілге деген көзқарасын, оның алдындағы жауапкершіліктерін арттырған игі іс екендігін көрсетті. Осы мәселелерге байланысты Тәңірберген Дәрібайұлының бастауымен қараша, желтоқсан айларында тіл мамандары пікірлесе отырып, аудан көлемінде төрт топтан тұратын әдістемелік бірлестік арқылы қазақ тілі мамандарының арасында "Педагогикалық шеберлік" байқауы өткізілді. Әр топтан бес маман осы сайысқа қатысты. Топтан озған тіл мамандары өздерінің біліктілігімен, білімімен, өнерімен актық сайысқа түсті. Бұл аудандағы қара шаңырағымыз № 2 қазақ орта мектебінде өтті. Сайысты аталмыш мектептің тіл маманы Мақанова Салтанат Қойшыбайқызы жүргізді. Шарт бойынша талапкерлер өлең сөзімен өрілген таныстыру сәттерін тартымды орындады. Келесі кезекте сайыскерлер өз шеберліктерін панорамалық сабақтан үзінді көрсету арқылы орындады. Бұл шарт бойынша мектептің жас ұстазы Түсіпбекова Жанардың "Аңыз әңгімелер" тақырыбына өткізілген сабағы, Нұра мектебінің майталман ұстазы Жалмағамбетова Меруерттің М. Мақатаевтың "Аққулар ұйықтағанда" атты өлеңі бойынша өткізілген проблемалық оқыту сабағы, М. Сүлейменов мектебінің мұғалімі Мұқанова Торғынның "М. Әуезовтің "Қараш-қараш" повесі бойынша іздену сабағы, Р. Асубаев орта мектебінің мұғалімі Қалкенова Нұргүлдің "2001 жыл - Қазақстан" атты дебат түрінде өткізілген сабағы, Киров орта мектебінен қатысқан Абаев Ерболаттың "Алтын адам" атты сабақтары өте тартымды өткізіліп қазылар алқасының жоғары бағасына ие болды. Өте тартымды орындағандар Оспанова Гүлжан, Д. Исабеков "Әпке", М. Жалмағанбетова Ғ. Мүсіреповтің "Қозы көрпеш - Баян сұлу" жырынан Мақпал бейнесін, Ж. Аймауытовтың "Ақбілек" романынан Ақбілектің бейнесін Мұқанова Торғын, "Карткожа" романынан Карткожаның туған жерге деген сағынышын Қалкенова Нұргүл, Оңғарбаева Айжан "Қозы көрпеш" жырындағы аймен, елімен коштасуы, "Қыз Жібек" жырынан Төлегеннің қазбен қоштасуын Абаев Ерболат тамаша сомдады. Әрі әңгіме құрастырып, өз ойларын жүйелі түрді айтып соңғы бес тапсырма бойынша сайыскерлер өз өнерлерін көрсетті, ән айтып, мәнерлеп өлеңдер оқыды.

ТІЛІҢ - ТҰҒЫРЫҢ

Жалпы қазақ тілі мамандарының байқауы өте тамаша өтті.

Сөйтіп, қазылар алқасының шешімі бойынша алған бағалары сарапталып келіп, 1-орынды қазақ сыныптары бойынша Мыңбаев орта мектебінің мұғалімі Оңғарбаева Айжан, орыс сыныптарының қазақ тілі мұғалімі Асубаев атындағы орта мектебінің мұғалімі Қалкенова Нұргүл, қазақ сыныптары бойынша 2 орынды Мұқанова Торғын, Сүлейменов орта мектебінің мұғаліміне, 3 орынды Түсіпбекова Жанар № 2 Киевка мектебінің мұғалімі иеленді. Киров орта мектебінің мұғалімі Абаев Ерболат барлық шарттар бойынша өзін нағыз талантты, келешегінен үміт күттіретін ұстаз болатындығын көрсете білді. Нағыз сегіз қырлы, бір сырлы ұстаз, суретші, әнші. "Алтын адам" суретін салып көрнекілік ретінде макетін сала білді. Бірақ негізгі мамандығы математик болғандықтан, көрермен көзайымы ретінде ең басты сыйлықты тартты. Тоқсан ауыз сөздің тобықтай түйініне тоқталсақ, мұндай шаралардың жалпы ұстаздар қауымы үшін үйретері, берері мол екендігіне көз жетті.

НҰРҒАЛИЕВА Шәпен Қалтайқызы,
Асубаев атындағы мектептің ұстазы.

Қартын сыйлауы - салтын сыйлауы

"Ұяда не көрсең ұшқанда соны ілерсің" дегендей өмірге келген жас нәресте өзін қоршаған ортамен ең алдымен өз жанұясында танысады және сол күннен бастап ол саналылықтың бәрін сол отбасынан сезінеді. Баланың әртүрлі қасиеттерінің қалыптасуы ата-ананың, үлкендердің әсеріне тіке байланысты. Қоғамда кәбілетті, өнегелі, саналы, іскер, елін сүйетін, Отанына адал азаматтың өсуіне ата-ананың орны бөлек деп ойлаймын. Олай болса қадірменді қарияларды құрмет тұтып, олардың келелі кеңестерін, ежелден келе жатқан халқымыздың салт-дәстүріне сай берген жол-жобаларын тыңдап отырып жөн сөздер көрсеткен жолмен жүру халқымыздың ежелден бар әрі күні бүгінге дейін өз сәнін жойған емес, жоймайды да. Себебі ұрпақтарды да сол өнегелермен тәрбиелей білсек, оның жалғасын олар ары қарай жалғастырары - анық. Аталар үшін немеренің қызығынан қымбат ештеңе жоқ. Ал немереге аталардың жылы жүрегі, аялы алақаны, мөлдір мерейі, кіршіксіз таза көңілі ауадай қажет. Міне, Тәуелсіздігіміздің 10 жылдығына орай Д. Шалабекұлы атындағы негізгі мектепте ата-аналар мен ұстаздардың ұйымдастыруымен "Аталар сайысы" өтті. Бұл сайысқа Жүнісбекова Қарлығаштың атасы Айдар ата, Рысмағанбетова Жұлдыздың атасы Сейіл ата, Кәрімов Даниярдың атасы Мұхтар ата, Өміртаев Сұхбат пен Ашкенова Луизаның атасы Өміртай ата, Дәуірбаев Дулат пен Балабиев Ғабиттың атасы Каркен ата, Тұңғышбаева Ғалия, Құралай, Айзаданың атасы Төлеген ата, Оспанова Қымбаттың атасы Ыдырыс ата қатысты. Сайыс негізінен 8 кезеңнен тұрды. Әр кезеңнің арасында мектеп оқушылары өз өнерлерін көрсетті. Бұл сайыста аталарымыздың әндері мен билерін, қолөнерлерін, ұлттық салт-дәстүрге, ел тарихына байланысты сұрақтарға сай жауаптарын тамашаладық. Ең соңында әділқазылар алқасына сөз берілді. "Сегіз қырлы, бір сырлы" ата деп Айдар атаны, "Өнерлі ата" деп Өміртай атаны, "Әнші ата" деп Сейіл атаны, ауылымыздың сыйлы атасы деп Ыдырыс атаны, "Білімді ата" деп Мұхтар атаны, "Биші ата" деп Төлеген атаны, "Шебер ата" деп Каркен атаға қошамет көрсетілді. Бас жүлдеге Жүнісбеков Айдар ата ие болса, Әбілқадыров Сейіл ата мен Каримов Мұхтар ата келесі орындарды бөлісті. Жас ұрпақтарымызға ұлттық дәстүрімізді әдет - ғұрыптарымызды, ата-бабаларымыздан қалған асыл мұраларды үйретіп жатқан ұстаздарымыз: Алибеков Зекен, Інкәрбекова Гүлбарам, Сакимова Әлия, Рахимбекова Маржан, Амирбекова Гүлзина, Амангелдина Жанар ата-аналар атынан рахметімді айтқым келеді. Келешекте оларға зор денсаулық, отбасында бақытты боп келешекте үлгілі, білімді жас ұрпақты тәрбиелей берсін демекпін, - деп жазады Қантай ауылынан белсенді авторымыз кітапханашы Б.З. Абиева.

ОТАН

Қазақтан шыққан баламын
Отанға арнап жазамын
Отан-өмір, отан-жерім
Қазақстан-туған елім!
Жүгір қазақ, қарсы ал.
Келді бүгін Тәуелсіз күн!
Отанды ғана сүйемін! Отанға бас иемін!
Қазақстан - туған елім.
Аяқ басып, туған жердің топырағын
Қуанып, жүгіріп мен айқайлаймын.
Отан оян! Қуаныш келді біз үшін
Қазақстанға толыпты он жыл Тәуелсіз күн!
Республика - Отаным - менің өмірім
Қазақстан - кең байтақ жерің-туған елім.
Құтты болсын туған жерім - Сарыарқам
Бостандық алған он жылың!
Туған жерім, туған жұртым
Өкінбеспін болса елде
Батырлық, достық, махаббат, мейірім
Бостандық болса өмірде
Тәуелсіз күн!

ЖАРЫҚ КҮНІМ ЖАРҚЫЛДАП

Өз өмірім, жаңа күнге бірге аттап,
Бостандық, бостандық келді аңсаған!
Көк байрағы жайқалған
Қазақстан елінің
Азаматы болмасам
Бұл жалғанда кім болам?!
Кім болам, қазақ елін сүймесем?!
Тарихтың бетін сүзбесем.
Мен қазақпын, қазақпын деп егер өлсем
Адам бар ма олай ойлап өтпеген?!

Медет Ашкенов.

АУЫЛЫМ

Жайлап жатқан жазиралы бауырын,
Көк түтіні қол бұлғаған ауылым.
Ал, жолдасым, сырғи берсең сынаптай,
Тау жолымен ертіп барам құлатпай.

Қарап келем батқан күнге қызарған,
Ойлы кешті қандай әсер бұза алған.
Айтушы едім ауылым туралы кейде сын,
Сүйіп тұрмын нұрға батқан бейнесін.

Сағынып келем өзіңді, туған жерімді,
Сағынып келем көп көрмеген елімді
Туған жер қалай ғана ыстық едің,
Қандай рахат, самал желі бар кешің

Көп ақындар жырлады ғой өзіңді,
Олар бар ғой бәріне де төзімді.
Қуанышқа толы менің жүрегім,
Ауылымды астанамен теңедім.

Қ. Қуатова.

Редакциямызға осындай қоржын хаттар жиі түсіп тұрса ше? Ауыл жаңалығын арқалаған газетіміз де, тілші біз де құшақ жая қарсы аламыз.

Шәмей БІЛГІШБАЙҚЫЗЫ.

ПРАВОВОЙ ВСЕОБУЧ

Принят новый Кодекс Республики Казахстан " Об административных правонарушениях"

Законом Республики Казахстан от 30.01.2001 года принят новый Кодекс Республики Казахстан "Об административных правонарушениях" (КоАП РК), который введен в действие с 23 февраля 2001 года. Основным его отличием является увеличение статей до 733,тогда как в КоАП Каз.ССР было всего 324 статьи. Предлагаем читателям разъяснения заместителя начальника Нуринского РОВД по службе, капитана полиции Е.Т.Балабекова по некоторым из статей.

Административные протокола, приемлемые для нашего района рассматриваются районным судом, руководством РОВД и часть статей по линии дорожной полиции — начальником отделения дорожной полиции, а большее количество нарушений рассматривается самими участковыми инспекторами полиции на местах. Все нарушения, совершенные несовершеннолетними рассматриваются комиссией по защите прав несовершеннолетних (комиссия по делам несовершеннолетних).

Районные и сельские административные комиссии в настоящее время не существуют. Те статьи, которые они ранее рассматривали сейчас рассматривают сами участковые инспектора полиции.

Новый Административный Кодекс предусматривает очень большие штрафные санкции, так например, на привлекаемое лицо налагается штраф от 1/10(78 тенге) месячного расчетного показателя (МРП) до 700 МРП (542500 тенге) в зависимости кто нарушил и какое административное правонарушение совершил.

Также существуют минимальные критерии — штраф налагается на граждан не менее 1/10 МРП (78 тенге), на должностное лицо не менее 5 МРП (3325 тенге) и на юридическое не менее 20 МРП (15500 тенге).

В соответствии со ст. 707 КоАП РК штраф должен быть уплачен не позднее 30 дней со дня его наложения. В случае неуплаты штрафа, административный протокол, в соответствии со ст. 708 КоАП направляется в суд для принудительного взыскания штрафа.

Существует 10 видов административных взысканий:

— Предупреждение;

— Административный штраф;

— Возмездное изъятие предмета, явившегося орудием совершения или непосредственным объектом административного правонарушения;

— Конфискация предмета, явившегося орудием совершения или непосредственным объектом административного правонарушения, доходов , денег и ценных бумаг, полученных вследствие совершения административного правонарушения;

— Лишение специального права;

— Лишение лицензии, специального разрешения, квалификационного аттестата (свидетельства) или приостановление ее (его) действия на определенный вид деятельности либо совершение определенных действий;

— Приостановление или запрещение деятельности индивидуального предпринимателя;

— Принудительный снос самовольно возводимого или возведенного строения;

— Административный арест;

— Административное выдворение за пределы Республики Казахстан иностранца или лица без гражданства.

Хотел бы остановиться на основных статьях Административного Кодекса, которые сотрудники РОВД выявляют в повседневной деятельности, в сравнении со старым Кодексом:

Ст. 111 (бывшая 183) "Невыполнение родителями или лицами, их заменяющими, обязанностей по воспитанию детей"

Рассматривается районным судом, а не комиссией по делам несовершеннолетних, в отношении лиц, которые нарушили впервые данную статью налагается предупреждение или штраф до 5 МРП, при повторном нарушении налагается штраф до 10 МРП.

Ст. 112 "Доведение несовершеннолетнего до состояния опьянения родителями или иными лицами"

Рассматривается судом и влечет штраф от 20 до 50 МРП.

Ст. 113 "Продажа алкогольных напитков несовершеннолетним" (т.е. до 18 лет)

Рассматривается ОВД и налагается штраф до 2 МРП.

Ст. 114 "Продажа табака и табачных изделий несовершеннолетним" (т.е. до 18 лет)

Рассматривается ОВД и налагается штраф до 2 МРП.

Ст. 127 "Самовольное использование энергии , газа или воды" влечет штраф на граждан до 50 МРП, на должностное лицо от 25 до 100 МРП, на юридическое лицо до 300 МРП.

Ст. 159 "Обман потребителей в незначительном размере".

Обмеривание, обвешивание, обсчет, введение в заблуждение относительно потребительских свойств или качества товаров (услуги) или иной обман потребителей индивидуальными предпринимателями или организациями, осуществляющими торговую деятельность и оказание услуг, если совершение этих действий причинило ущерб в незначительном размере, влекут штраф на граждан в размере до 3 МРП, на индивидуальных предпринимателей и должностных лиц — от 5 до 20 МРП.

Ст. 163 "Нарушение правил оборота этилового спирта и алкогольной продукции, а равно производство этилового спирта или алкогольной продукции, не соответствующих установленным стандартам", влекут штраф на граждан в размере от 100 МРП до 150 МРП, на должностных лиц — в размере от 150МРП до 200 МРП, на юридических лиц — в размере от 500 МРП до 700 МРП с конфискацией товаров, явившихся непосредственным объектом правонарушения, и доходов, полученных вследствие совершения правонарушения.

Ст. 165 "Торговля в неустановленных местах".

Торговля вне мест, установленных местным исполнительным органом, влечет предупреждение или штраф в размере до 50 МРП.

Ст. 238 "Самовольное переоборудование и перепланировка жилых помещений".

1. Самовольное переоборудование и перепланировка жилых и нежилых помещений в жилом доме без архитектурно-строительного проекта и разрешения уполномоченного органа по архитектуре и градостроительству, влекут штраф на граждан в размере от 5 МРП до 10 МРП, на должностных лиц — в размере от 15 МРП до 20 МРП, на юридических лиц — в размере от 150 МРП до 200 МРП.

2. Те же действия, которые повлекли или могли повлечь полную потерю прочности и устойчивости (разрушение) здания, влекут штраф на граждан в размере от 20 МРП до 25 МРП, на должностных лиц — в размере от 20 МРП до 50 МРП, на юридических лиц — в размере от 250 МРП до 500 МРП.

Ст. 322 "Незаконное врачевание".

1. Занятие частной медицинской практикой или частной фармацевтической деятельностью лицом , не имеющим лицензию, сертификата на данный вид деятельности, если это действие не имеет признаков уголовно наказуемого деяния, влечет штраф в размере от 10 МРП до 25 МРП.

2. Занятие народной медициной (целительство) без соответствующего диплома целителя или специального разрешения, выданных в установленном законом порядке, проведение сеансов массового целительства, в том числе с использованием средств массой информации, влечет штраф в размере от 5 МРП до 10 МРП.

Ст. 330 "Мелкое хулиганство".

1. Мелкое хулиганство, то есть нецензурная брань в общественных местах, оскорбительное приставание к гражданам, осквернение жилых помещений, мест общего пользования и другие подобные действия, выражающие неуважение к окружающим, нарушающий общественный порядок и спокойствие граждан, влекут штраф в размере до 3 МРП либо административный арест на срок до 10 суток.

2. Те же действия, совершенные повторно в течение года после наложения административного взыскания, предусмотренного частью первой настоящей статьи, влекут штраф в размере до 5 МРП либо административный арест на срок до 15 суток.

Ст. 331 "Хулиганство, совершенное несовершеннолетним".

Мелкое хулиганство или хулиганство, предусмотренное частью первой статьи 257 Уголовного Кодекса Республики Казахстан, совершенное несовершеннолетним в возрасте от 14 до 16 лет, влечет штраф на родителей или лиц, их заменяющих, в размере от 1 МРП до 2 МРП.

Ст. 333 "Нарушение тишины".

1. Нарушение тишины в ночное время (с 23 до 6 часов утра), препятствующее нормальному отдыху и спокойствию граждан, будет наказано штрафом в размере до 2 МРП.

2. Нарушения, предусмотренные частью первой настоящей статьи, совершенные несовершеннолетними в возрасте от 14 до 16 лет, влекут предупреждение или штраф на родителей или лиц, их заменяющих, в размере до 1 МРП.

(Продолжение следует).

Спасибо вам, учителя!

"Велик тот учитель, кто на деле исполняет, чему учит".

Катон Старший.

Очень скоро для нас прозвенит последний звонок. А ведь совсем недавно мы, маленькие первоклашки, смотрели детскими, наивными глазами на старшеклассников, стараясь походить на них. Смех, игры, школьные неурядицы, дружный класс, понимающие учителя – все останется позади лишь в приятных воспоминаниях, где на первом месте будут наши учителя. Наверное, нет такого человека, который бы забыл своего первого классного руководителя. Хотя иногда бывает, что время стирает из памяти события и лица людей, но первого учителя забыть невозможно. Я помню, как сейчас, нас, 1-ый "б" завела в класс замечательная учительница – Мартынюк Надежда Николаевна, научившая нас читать, писать и считать. Именно она пробудила в нас тягу к знаниям.

В пятом классе, нас более осмысленных, берет под свое руководство Воини Галина Леонтьевна. Хорошо мне запомнились ее первые слова, с которыми она обратилась к нам, пятиклассникам: "Ребята, я ваша школьная мама, хотя вы и взрослые, но школьные трудности и неурядицы будем решать вместе". Так оно и было: случись что – мы бежали сломя голову к нашей понимающей нас классной "маме". Галина Леонтьевна научила нас быть дружной, активной и целеустремленной "семьей". Совсем недавно у нас появилась сестренка Саша, и мы очень хотим чтобы она была похожа на нашу добрую маму.

В данный момент нашей классной руководительницей является Березюк Татьяна Алексеевна, которая еще в детском саду была нашей воспитательницей. Наверное, поэтому мы к ней очень быстро привыкли.

"Коллектив – явление сложное,– писал В.А. Сухомлинский,– в нем переплетение мыслей, чувств, стремлений, интересов, увлечений самых разных людей". А ведь и правда, учителя нашей школы все разные, но все одинаково рассудительны и отзывчивы. Особенно экзаменаторы. Помимо ежедневных консультаций они умудряются уделить нам время после семи уроков. Огромное спасибо языковедам Акимовой Галине Ивановне и Омаровой Зауреш Мустафьевне.

Особую благодарность наш класс выражает директору школы Макусу Виктору Семеновичу, завучу Абримовой Вере Викторовне и организатору Укпешевой Сауле Газизовне. Наш класс также не забыл учителей, которые уехали: Ляпочкина Валерия Александровича, Скандарову Жанару Балтабаевну и многих других.

Большое вам спасибо, учителя Индустриальной средней школы за строгость и доброту, за взаимопонимание и доверие. И мы, выпускники 2001 года преклоняемся перед вашим нелегким трудом. Желаем вам здоровья, счастья, любви и успехов в личной жизни.

Б. ОМАРОВА,
ученица 11 кл. и все мои одноклассницы.

Нұра ауданының тұрғындарының назарына!

2001 жылдың 22 мамырында 15.00 сағатта аудандық Мәдениет үйінде Нұра аудандық прокуратурасы тарапынан "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес: жеке тұлға, қоғам, мемлекет" акциясын өткізу барысында аудан тұрғындарымен **тікелей кездесу өткізіледі.**

Кездесу барысында аудандағы Қазақстан Республикасының "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы" Заңының орындалуы барысы жайында хабарланады, осы тақырыпқа қатысты сұрақтарға жауап беріледі.

Сонымен бірге 2001 жылдың **21 мамырынан 05 маусымы** аралығында аудандық прокуратура тарапынан аталған тақырыпқа қатысты сұрақтар бойынша **"Ашық әңгіме күндері"** өткізіледі және **"тікелей телефондарда" кезекшілік ұйымдастырылады.**

Аудандық прокуратураның "тікелей телефондары":

22-8-58 және 22-4-92.

Нұра ауданының прокуратурасы.

Всем, кому хоть что-то известно о месте нахождения Шмита Фридриха Давыдовича (год рождения неизвестен), уроженца Туркменской ССР, Марыйской обл., Туркмен-Калининского района, с/за "Рахмет", пропавшего без вести в 1938 году, просим сообщить в суд Нуринского района.

* * *

Всем, кому хоть что-то известно о месте пребывания Касенова Казанжана Курмашевича, 1961 г.р. или какие-нибудь другие сведения, касающиеся этого человека, проживавшего до апреля 2000 года в селе Шахтер, просим сообщить в суд Нуринского района.